

VETENSKAPLIGA SAMFUNDENS DELEGATION

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
2024

Vetenskapliga
samfundens delegation

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

125 år av arbete för vetenskapen	3
Det långsiktiga arbetet för att främja ansvarsfull utvärdering fortsätter	4
VSD arbetar målinriktat för vetenskapssamfundets och det civila samhällets bästa	6
Stödjande av vetenskapspublisering är VSD:s centrala uppgift	12
Ansvarsfull utvärdering och publikationsverksamhet stärker mångfalden i vetenskapssamfundet och förtroendet för vetenskapen	15
Främjandet av öppen vetenskap fortsatte intensivt	24
Vetenskapens verksamhetsförutsättningar, infrastrukturer och verktyg skapas i internationellt samarbete	27
Kommunikationen förenar ett brett spektrum av arbete för vetenskapen	32
VSD:s evenemang gör vetenskap tillgänglig för sakkunniga och alla intresserade	37
Tidskriften <i>Tieteessä tapahtuu</i> fortsatte att växa	40
IT- och webbtjänsterna skapar grunden för VSD:s webbarkitektur	42
Året för delegationerna i anslutning till VSD	43
Bilaga 1: VSD:s medlemssamfund 2024	47
Bilaga 2: VSD:s publikationer 2024	53

125 ÅR AV ARBETE FÖR VETENSKAPEN

VSD:S 125:E VERKSAMHETSÅR var fyllt av arbete och firandet skedde huvudsakligen vid sidan av den flitiga aktiviteten. Grunden för verksamheten utgjordes av sammanlagt 294 medlemssamfund och fyra vetenskapsakademier med sammanlagt över 260 000 medlemmar.

Det första året av genomförandet av strategin för åren 2024–2030 ligger nu bakom oss. Vi håller i snabb takt på att genomföra den uppgift som nämns i strategin, enligt vilken VSD är en "samlande aktör

för vetenskapliga samfund och vetenskapssamfundet, som verkar nationellt och internationellt". Den slår också "vakt om och främjar bildning och var och ens rätt till pålitlig, forskningsbaserad kunskap". Samtidigt strävar vi efter att VSD ska vara en ännu viktigare vetenskapspolitisk aktör som stärker ett mångsidigt vetenskapssamfund och dess genomslagskraft både inom forskningen och mer allmänt i samhället.

Årets uppgiftsfält var mycket mångsidigt. På ett etablerat sätt stödde vi till exempel de vetenskapliga samfundens publikationsverksamhet och internationella verksamhet samt ordnande av internationella konferenser och nationella seminarier inom idrottssektorn med sammanlagt cirka 2 480 000 euro genom att dela ut statsunderstöd. Vi var en av huvudparterna under Temaåret för bildning 2024 och dessutom deltog vi aktivt i diskussionen om betydelsen av vetenskapens frivilligverksamhet.

Den nationella rekommendationen för ansvarsfull utvärdering godkändes och uppföljningen av öppen vetenskap och forskning genomfördes för andra gången. Av resultaten av uppföljningen framgår att redan 2024 uppnådde nästan två av tre universitet, cirka hälften av yrkeshögskolorna och två forskningsinstitut den högsta nivån inom öppen vetenskap och forskning. Vetenskapsdagarna som ordnades i januari 2025 förbereddes flitigt och när detta skrivs är de redan framgångsrikt och lyckat förbi.

Det som lyfts fram ovan utgjorde endast en del av det livliga årets skörd: Jag vill för min del tacka VSD:s kompetenta och engagerade personal samt alla som deltog i arbetet och evenemangen under året.

Petri Karonen

Ordförande för VSD:s styrelse

DET LÅNGSIKTIGA ARBETET FÖR ATT FRÄMJA ANSVARSFULL UTVÄRDERING FORTSÄTTER

UTVÄRDERINGEN AV FORSKNING OCH FORSKARE utvecklas i snabb takt i Finland och internationellt. Under det senaste decenniet har flera initiativ och rekommendationer om ansvarsfull utvärdering publicerats. Bakgrunden till dessa är strävan att i utvärderingen bättre beakta mångfalden i forskararbetet samt forskningens innehåll och kvalitet. Det yttersta målet är att förbättra forskningens kvalitet och effektivitet, eftersom snäva indikatorer som baserar sig på antalet publikationer eller hänvisningar inte berättar något om allt det värdefulla arbete som forskarna utför.

I Finland har arbetet med att främja ansvarsfull utvärdering kommit relativt långt. År 2020 var rekommendationen *God praxis inom forskarutvärdering*, som genomfördes gemensamt av det finländska

vetenskapssamfundet och utarbetades under ledning av VSD, en av de första nationella rekommendationerna om ansvarsfull utvärdering. Rekommendationen fastställer principerna för forskarbedömning, ger anvisningar om korrekt användning av publikationsmetrik och styr genomförandet av en ansvarsfull utvärderingsprocess.

En av de bärande principerna i den nationella rekommendationen är mångfald. Detta innebär att man i utvärderingssituationer uppmuntrar till att på ett mångsidigt sätt beakta de olika delområdena i forskarens arbete. Till exempel kollegial granskning, deltagande i vetenskapliga samfunds verksamhet, främjande av öppen vetenskap och samhällelig växelverkan är betydelsefulla frågor som ofta förblir osynliga i utvärderingarna. En mångsidigare

bedömning än i nuläget erbjuder en möjlighet att identifiera olika begåvningar samt erfarenhet och kompetens som inhämtats inom olika sektorer.

VSD:s långsiktiga arbete för att främja ansvarsfullheten i vetenskapen och utvärderingspraxisen fortsätter enligt den nya strategin och i ett omfattande samarbete både i hemlandet och internationellt. Styrgruppen för ansvarsfull utvärdering av forskare, vilken samordnas av VSD, bereder utvärderingsverktyget Finnish Career Assessment Matrix (FIN-CAM), som har planerats som stöd för en mångsidig utvärdering av enskilda forskare. Styrgruppen bereder också den nationella utbildningshelheten för ansvarsfull utvärdering.

Ett internationellt viktigt samarbetsforum är sammanslutningen Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA), som samlar över 700 medlemmar i hela världen och strävar efter att förnya praxisen för utvärdering av forskning. VSD samordnar sammanslutningens nationella avdelning, som stöder sina medlemmar i förändringen av utvärderingspraxisen och -kulturen. Den nationella avdelningen har varit verksam i ett år och samlar en stor del av de finländska högskolorna och en del av forskningsinstituten. Den är således en viktig arena för nationell diskussion i frågor som gäller ansvarsfull utvärdering. VSD deltar också aktivt i flera av sammanslutningens internationella arbetsgrupper. De producerar bakgrundsinformation om olika teman samt bereder verktyg och anvisningar.

VSD har förbundit sig att stöda hela det finländska forskarsamfundet i reformen av utvärderingskulturen. Det handlar om att överväga vad som värdesätts i forskarnas arbete och vad kvalitet eller genomslagskraft innebär inom olika vetenskapsområden, forskningsorganisationer och karriärsleden. Det lönar sig att utnyttja de vetenskapliga samfundens sakkunskap i dessa överväganden.

Främjande av ansvarsfull utvärdering är ett sätt att stöda mångfalden i forskningskarriärerna, forskarnas mångsidiga meriter, öppenhet, gemenskap samt i sista hand den akademiska friheten och demokratin. Förändringen sker stegvis, men med framstegen som inspiration fortsätter färden mot en mer ansvarsfull utvärderingskultur sakta men säkert.

Mira Söderman

Koordinator, ansvarsfull utvärdering

VSD ARBETAR MÅLINRIKTAT FÖR VETENSKAPSSAMFUNDETS OCH DET CIVILA SAMHÄLLET S BÄSTA

DEN NYA STRATEGIN TOGS I BRUK

År 2024 var det första implementeringsåret för VSD:s nya strategi 2024–2030. Under året satsade man särskilt på att informera om strategin och dra upp riktlinjer för hur de strategiska målen och tyngdpunkterna ska konkretiseras till olika åtgärder både allmänt inom VSD och i olika team.

Enligt strategin vill man ytterligare stärka VSD:s roll som en central och samlande aktör i vetenskapssamfundet, en vetenskapspolitisk aktör och en aktör som slår vakt om bildning. VSD är ett betydande expertorgan i frågor som gäller vetenskapsutövning och vetenskapspolitik, eftersom VSD har tillgång till omfattande vetenskaplig sakkunskap inom alla vetenskapsområden. VSD är oberoende och representerar inget enskilt universitet, vetenskapsområde eller forskningsinstitut. Delegationen och dess medlemmar representerar i stor utsträckning vetenskapssamfundet men också olika samhällsområden och yrkesgrupper. På så sätt kan den påverka diskussionen om vetenskap både nationellt och internationellt.

En av delegationens och dess medlemmars kärnuppgifter är att främja tillgången till forskningsbaserad kunskap. Att medborgarna har åtkomst till forskningsbaserad och tillförlitlig information stöder också demokratin. Delegationen och dess medlemmar gör viktiga saker med tanke på vetenskapen och dess frihet som ingen annan gör i Finland i samma skala – de skapar stabilitet och genomslagskraft i tider och situationer där vetenskapens och vetenskaparnas värde och betydelse ifrågasätts.

Vetenskapliga samfundens delegations strategi för åren 2024–2030 presenteras på följande sida.

I VSD:S STRATEGI SYNLIGGÖRS FRIVILLIGARBETE SOM GÖRS FÖR VETENSKAPEN

Verksamheten som VSD:s medlemmar bedriver grundar sig i stor utsträckning på frivilligarbete. Det är ett typiskt kännetecken för aktörer inom tredje sektorn eller medborgarsamhället.

VETENSKAPLIGA SAMFUNDENS DELEGATIONS STRATEGI FÖR ÅREN 2024–2030

SYFTE

Vetenskapliga samfundens delegation (VSD) är en betydande vetenskapspolitisk aktör som främjar vetenskapssamfundets vitalitet och mångsidighet för samhällets bästa.

UPPGIFT

VSD är en samlande aktör för vetenskapliga samfund och vetenskapssamfundet, som verkar nationellt och internationellt. Den slår vakt om och främjar bildning och var och ens rätt till pålitlig, forskningsbaserad kunskap.

STRATEGISKA TYNGDPUNKTER

- Vetenskapssamfundet påverkar beslutsfattandet
- Vetenskaplig kunskap är tillgänglig i samhället
 - Praxis inom forskning och utvärdering är ansvarsfulla
- Vår verksamhet är ansvarsfull och bygger en hållbar framtid

Värden

Öppenhet
Tillförlitlighet
Oberoende
Gemenskap

Verksamhetsmiljöer

Medlemssamfund
Det nationella samfundet
Det internationella samfundet

Vetenskapliga
samfundens delegation

Frivilligheten präglar inte bara de vetenskapliga samfundens arbete, utan är en allmän del av vetenskapsarbetet. Också vid VSD deltar en stor grupp vetenskapare i expertgrupper och paneler vid sidan av sitt egentliga arbete. De har alltså en ansvarsuppgift som grundar sig på frivillighet.

Enligt VSD:s strategi bör forskarnas frivilligarbete och verksamhet för vetenskapssamfundet och samhället belönas. För närvarande grundar sig meriteringen inom vetenskapen i hög grad på vetenskapliga publikationer, medan andra slags aktiviteter förblir osynliga.

ÅRSMÖTET ÄR DELEGATIONENS HÖGSTA BESLUTFATTANDE ORGAN

Vetenskapliga samfundens delegation är ett offentlighetsligt samfund vars verksamhet omfattas av bestämmelserna i föreningslagen.

Delegationens högsta beslutsfattande organ är ett årsmöte som hålls två gånger om året. Vid vårmötet beslutas om godkännandet av nya medlemssamfund och fastställs föregående års verksamhetsberättelse samt bokslut. Vid höstmötet väljs styrelsens nya medlemmar och godkänns följande års verksamhets- och ekonomiplan. I årsmötet kan en befullmäktigad representant från varje medlemssamfund delta.

Styrelsen svarar för upprättandet och genomförandet av delegationens verksamhets- och ekonomiplan. Till styrelsen hör 15 medlemmar. Varje medlems styrelseperiod är tre år och vid årsmötet väljs årligen fem nya medlemmar i stället för de medlemmar som står i tur att avgå. Som styrelsens ordförande 2024 fungerade professor **Petri Karonen** och som vice ordförande docent **Emilia Palonen**.

Styrelsen tillsätter ett arbetsutskott vars uppgift är att bereda ärenden som ska behandlas i styrelsen samt verkställa dessa ärenden. Arbetsutskottet är alltid verksamt ett kalenderår i taget. Dessutom tillsätter styrelsen en understödssektion för en treårsperiod.

Understödssektionens uppgift är att lämna förslag till delegationens styrelse om riktlinjer för publikations- och konferensunderstöd samt utdelning av understöd på basis av ansökningarna.

År 2023 färdigställdes ett utredningsarbete som avtalats mellan undervisnings- och kulturministeriet, VSD samt Delegationen för informationsspridning (TJNK) och Forskningsetiska delegationen (TENK) som verkar i anslutning till VSD. Utredningsarbetet gällde grunderna och författningsgrunden för VSD:s, delegationernas och ministeriets styrning. Avsikten var att med stöd av utredningsarbetet inleda ett lagstiftningsprojekt för att reformera lagen om VSD och fastställa VSD:s rättsliga ställning före utgången av 2024.

VSD och delegationerna har för ministeriet preciserat sina ställningstaganden beträffande författningarna och organiseringen, vilka delvis skiljer sig från varandra. Ministeriet meddelade i oktober 2024 att projektet flyttas till följande regeringsperiod på grund av läget inom statsfinanserna och andra lagstiftningsprojekt som redan är under beredning.

MEDLEMSKAP I VSD STÄRKER TILLHÖRIGHETEN TILL VETENSKAPSSAMFUNDET OCH NÄTVERKSILDNINGEN

I slutet av 2024 hörde 298 medlemssamfund till delegationen. Vårmetet godkände två nya medlemmar till VSD i mars 2024.

Medlemskap i VSD intresserar, och varje år ansöker åtskilliga samfund som främjar och utövar vetenskap om medlemskap i delegationen. De ansöker om att bli medlemmar i VSD eftersom de upplever att det stärker deras tillhörighet till vetenskapssamfundet och främjar ett mångsidigt nätverkande. Dessutom kan medlemmarna använda VSD:s tjänster och ansöka om statsunderstöd som delas ut av VSD till exempel för sin publikationsverksamhet.

Medlemssamfunden deltog i beslutsfattandet inom VSD och i årsmötet deltog liksom tidigare år 50–70 medlemssamfund. Platserna i VSD:s styrelse väckte intresse och vid höstmötet röstade man om kandidaterna. Majoriteten av styrelsemedlemmarna representerar humanistiska och samhällsvetenskapliga områden, vilka också är starkt representerade bland delegationens medlemmar.

Som nya medlemmar godkändes vid vårmetet 2024:

- Psykedeelitutkimusyhdistys ry
- Uskonnon, katsomuksen ja kasvatuksen tutkimusseura

EN ENGAGERAD PERSONAL GENOMFÖR DELEGATIONENS MÅL OCH UPPGIFTER

År 2024 arbetade 42 personer i arbetsgemenskapen i fasta anställningar och 12 personer i visstidsanställningar. Sammanlagt uppgick antalet årsverken till 49,3.

Hela personalen samlades två gånger i månaden på morgonkaffe för att höra och diskutera aktuella frågor som gäller hela arbetsgemenskapen och specifika team. Dessa möten ordnades både i Vetenskapernas hus och med hjälp av distansförbindelse. För personalen ordnades också en rekreationsdag och en gemensam jullunch.

VSD följer kollektivavtalet för den privata undervisningssektorn, vilket kompletteras av ett lokalt avtal. I det lokala avtalet avtalas om flexibel arbetstid, distansarbete och en arbetstidsbank. Under hösten 2024 förenklades och förtydligades registreringsätten för arbetstidsuppföljningen så att den interna informationsgången förbättras och registreringsätten bättre lämpar sig för multilokalt arbete.

År 2024 satsade man särskilt på åtgärder som främjar välbefinnande i arbetet. I februari ordnade arbetarskyddskommissionen

en enkät om arbetsbelastning. På hösten genomfördes en enkät om utbrändhet. Resultaten var bättre än i Arbetshälsoinstitutets undersökning *Hur mår Finland 2023*.

Under året bereddes också en modell för stöd för arbetsförmågan. Målet med modellen är att stöda personalens arbetshälsa på ett mångsidigt sätt och att bättre än tidigare förutse eventuella riskfaktorer som påverkar välbefinnandet i arbetet.

STATSUNDERSTÖDEN MÖJLIGGÖR VSD:S VERKSAMHET

VSD:s finansiering grundar sig huvudsakligen på prövningsbaserade statsunderstöd som årligen söks hos undervisnings- och kulturministeriet och som i statsbudgeten har anvisats för främjande av vetenskapspolitiska mål. Det allmänna understödet som beviljas VSD omfattar också verksamhetsunderstöd som är riktade till delegationerna som verkar i anslutning till VSD.

VSD och Delegationen för informationsspridning delar vidare ut specialunderstöd och stipendier som undervisnings- och kulturministeriet anvisat dem samt administrerar statsprisen för informationsspridning. Specialunderstöden som är avsedda att användas av delegationerna beviljas av ministeriet till VSD som förvaltar alla understöd som ministeriet beviljar.

År 2024 beviljade undervisnings- och kulturministeriet 100 000 euro mer än året innan i specialunderstöd avsett för vetenskapliga samfunds publikationsverksamhet och internationella verksamhet. Tillägget riktades genom en separat ansökan särskilt till öppna vetenskapliga tidskrifter av diamantmodell med låga inkomster. Dessutom godkände styrelsen i maj ansöknings- och bedömningskriterierna för publikationsunderstöd och understöd för internationella konferenser som bättre än tidigare beaktade samfundens

aktivitet i utvecklingen av sin publikationsverksamhet och de resurser som ordnandet av hybridkonferenser förutsätter.

Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde drabbades allmänt taget av kraftiga nedskärningar i statsunderstöden, men 2024 riktades nedskärningarna inte direkt till finansieringen av VSD. Eftersom beloppet av det allmänna understödet förblev på samma nivå som 2023 och kostnaderna ökade bland annat på grund av höjningen av mervärdesskatten och inflationen, behövdes ändå en granskning av kostnadsstrukturen och kartläggning av andra intäktskanaler. Dessutom fastställdes långsiktiga ekonomiska scenarier och beredskap för att nedskärningarna eventuellt också kan riktas till momentet för främjande av vetenskapspolitiken under 2025–2026.

Undervisnings- och kulturministeriet förutsätter i beslutet om allmänt understöd också att VSD har egna intäkter, vilka 2024 uppgick till 522 195 euro. Beloppet var nästan 35 procent högre än 2023. VSD får egna intäkter bland annat genom att förmedla sina medlemmars publikationer i Vetenskapsbokhandeln och hyra ut lokaler i Vetenskapernas hus.

Jämfört med 2023 minskade förmedlingsförsäljningen av publikationer från VSD:s medlemmar med 5 procent. Minskningen berodde bland annat på att Vetenskapsbokhandelns butik flyttade sommaren 2024, varför butiken var stängd i två månader. Hyresintäkterna från Vetenskapernas hus ökade med cirka 11 procent jämfört med 2023.

VETENSKAPENS BUDSKAP LYFTS FRAM I ARBETSGRUPPERNA FÖR STATSUNDERSTÖD

VSD deltog som medlem i uppföljningsgruppen och organisationssektionen i ett nationellt projekt för utvecklingen av statsunderstödsverksamheten som avslutades 2023. Arbetet fortsatte dock

under 2024 med statsunderstödstjänsterna, utvecklingen av statsunderstödslagen och delreformen av lagen.

VSD påverkade under 2024 arbetet med att utveckla statsunderstödsverksamheten genom delegationen för medborgarsamhällspolitik (KANE). Utveckling bedrevs särskilt i frågor som gäller finansieringen av medborgarorganisationer och allmännyttiga samfund.

VSD:s publikationschef **Sami Syrjämäki** deltog 2024 som representant för vetenskapen i den av statsrådet tillsatta parlamentariska delegationen för utveckling av allmännyttiga samfunds finansiering och verksamhet. Delegationen följer upp helheten av de anslag som anvisas för statsunderstöd till allmännyttiga samfund och utvecklingen av den, utvecklingen av statsunderstödsverksamheten, utvecklingen av den verksamhet och de projekt som är föremål för statsunderstöd samt ökningen av genomslagskraften av den verksamhet som åstadkoms med statsunderstöd.

Personalen i siffror 2024

- **42** stadigvarande och 12 tidsbundna uppgifter och arbetstagare
- **49,3** årsverken
- **2** avslutade anställningsförhållanden
- **83 %** av de fast anställda har avlagt minst lägre högskoleexamen
- **74 %** av anställningsförhållandena har fortgått **minst 4 år**
- den ordinarie personalens medelålder **48,6 år**

Statsunderstöd 2024

- Allmänt understöd **4 300 000 euro**
- Vidareutdelat specialunderstöd för vetenskapliga samfunds publikationsverksamhet och internationella verksamhet **1 220 000 euro**
- Vidareutdelat specialunderstöd för ordnande av internationella konferenser och nationella seminarier **820 000 euro**
- Vidareutdelade projektstipendier för informationsspridning **440 000 euro**
- Vidareutdelade statens pris för informationsspridning **150 000 euro**
- Specialunderstöd 1.9.2023–31.8.2025 TJNK **194,000 euro** / Utarbetande av etiska anvisningar för informationsspridning
- Specialunderstöd 1.12.2023–30.11.2025 TENK **145 000 euro** / Forskningsetik inom artificiell intelligens i praktiken

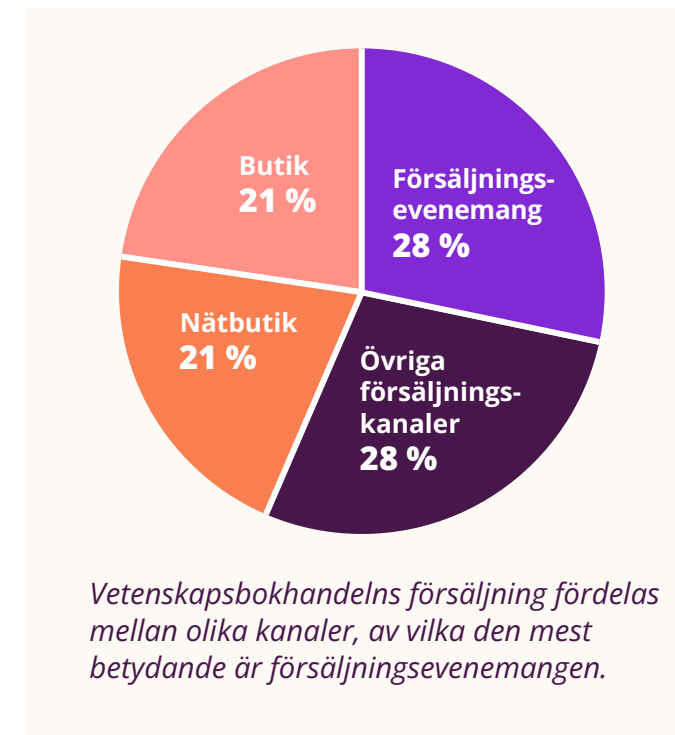
STÖDJANDE AV VETENSKAPS- PUBLICERING ÄR VSD:S CENTRALA UPPGIFT

VETENSKAPSBOKHANDELN FRÄMJAR DE INHEMSKA VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONERNAS SYNLIGHET

Vetenskapsbokhandeln är en central kanal för försäljning och marknadsföring av inhemska vetenskapliga publikationer. Eftersom det finns många medlemssamfund som utger vetenskapslitteratur är Vetenskapsbokhandeln Finlands mångsidigaste vetenskapsbokhandel. Produkterna som förmedlas via Vetenskapsbokhandeln kan köpas i butiken i Kronohagen i Helsingfors, i nätbutiken och i samband med evenemang runt om i Finland.

År 2024 lockade evenemangen där Vetenskapsbokhandeln deltog en bred publik och Vetenskapsbokhandeln slog försäljningsrekord på dem. Vetenskapsbokhandeln deltog under året i Finlands största bokmässor och ordnade bokmarknader för vetenskapsförläggare på tre universitetsorter.

Vetenskapsbokhandelns butik flyttade till förnyade lokaler nära sin tidigare plats på Snellmansgatan. På grund av flytten var butiken stängd i över två månader. De nya moderna och ljusa lokalerna

öppnades för kunderna i början av september. I den förnyade butiken utreddes kundnöjdheten med en enkät, vars resultat var positiva. Kunderna uppskattade särskilt trivseln i lokalerna, den tydliga presentationen av publikationerna, kundservicens kvalitet och det mångsidiga utbudet.

År 2024 minskade Vetenskapsbokhandelns försäljning med cirka 5 procent. Detta överensstämde med att försäljningen av facklitteratur också allmänt taget minskade i Finland. Försäljningen av facklitteratur i Finlands största bokhandlar minskade dock med

Kunderna gav berömlig respons om trivseln och det mångsidiga utbudet i Vetenskapsbokhandelns nya butik.

nästan 10 procent, så i jämförelse med detta klarade sig Vetenskapsbokhandeln bra. Vetenskapsbokhandelns urval ökade under året med cirka 280 nya vetenskapliga titlar och tiotals lösnummer av tidskrifter.

Vetenskapsbokhandeln främjar tillgången till vetenskaplig information och stöder de vetenskapliga samfundens verksamhet genom att utbetala 85 procent av försäljningen till föreningarna. År 2024 utbetalade föreningen sammanlagt cirka 250 000 euro av sin försäljning till vetenskapliga samfund. Vetenskapsbokhandeln erbjuder också medlemmar i vetenskapliga samfund separata medlemsrabatter.

FRÅN PUBLIKATIONSLAGRET SKICKAS VETENSKAPSLITTERATUR TILL HELA VÄRLDEN

VSD:s publikationslager är beläget i Iiris-centret i Helsingfors och där finns för närvarande sammanlagt cirka 2,8 hyllkilometer böcker som publicerats av vetenskapliga samfund och vetenskapliga tidskrifter från 160 olika vetenskapliga samfund. Publikationslagret sköter också packningen och postningen av Vetenskapsbokhandelns postförsäljning, bytescentralens försändelser samt vetenskapliga samfunds övriga publikationspostning. Bytescentralen för vetenskaplig litteratur är en verksamhet inom VSD som bedriver internationellt utbyte av vetenskapliga publikationer.

År 2024 skickade lagret sammanlagt 11 405 försändelser. Av dessa var 6 403 brevårsändelser och 4 998 paketårsändelser. Dessutom skickades fyra pallårsändelser. Antalet årsändelser ökade med 1 636 jämfört med året innan. Lagret levererade vetenskaplig litteratur till över femtio länder.

Lagrets årsändelser är indelade i årsändelser från vetenskapliga samfund och bytescentralen samt beställningar från Vetenskapsbokhandeln. Antalet årsändelser från vetenskapliga samfund var 6 447, vilket är 1 890 fler än 2023.

Bytescentralens årsändelser under året uppgick till totalt 2 285, vilket är 429 färre än året innan. Sammanlagt 2 341 beställningar från Vetenskapsbokhandeln levererades (2023: 2 426), varav nätbutikens andel var 1 785 beställningar (2023: 1 695). Nätbutikens årsändelser utgjorde alltså 76 procent av alla beställningar från Vetenskapsbokhandeln. Beställningarna i nätbutiken ökade, vilket kunde bero på att Vetenskapsbokhandelns fysiska butik var tillfälligt stängd. Antalet beställningar som hämtades direkt från liris-centret var 196.

Under året anslöt sig ett nytt lagrande samfund till lagret, Sällskapet för samhällsvetenskaplig miljöforskning i Finland. Medlemsamfundet levererade sammanlagt 438 nya titlar till lagret, vilket är något färre än året innan. Dessutom överförde Samfundet för Pedagogisk Forskning i Finland hela sitt eget lager till VSD:s publikationslager, vilket ökade försäljningen av samfundets produkter i Vetenskapsbokhandeln.

JOURNAL.FI OCH EDITION.FI FORTSATTE ATT VÄXA

Journal.fi och Edition.fi är VSD:s plattformar för öppen publicering, och de fortsatte att växa kraftigt. Journal.fi är avsedd för redigering och publicering av vetenskapliga tidskrifter och Edition.fi är avsedd för finländska monografier och samlingsverk. Tillsammans utgör

Journal.fi och Edition.fi en betydande infrastruktur för inhemsk vetenskapspubliserig. Båda erbjuder vetenskaplig och forskningsbaserad kunskap som är tillgänglig för alla och kan användas för många olika behov.

I slutet av 2024 publicerades redan över 150 vetenskapstidningar på Journal.fi. I portalen Edition.fi fanns det för sin del 21 förläggare vid årets slut.

Antalet nedladdningar av artiklar som publicerats i Journal.fi ökade med cirka 26 procent jämfört med året innan. Den kraftiga ökningen av antalet artiklar i tjänsten beror delvis också på att flera vetenskapliga tidskrifter digitaliserar sina arkiv. Till exempel publicerade tidskriften Politiikka alla nummer av tidskriften från och med 1959 i tjänsten. Artiklar nedladdades över fyra miljoner gånger.

På Edition.fi ökade antalet nedladdningar av böcker med cirka 55 procent jämfört med 2023. Det totala antalet nedladdningsgångar var 108 654. Antalet böcker som publicerades i tjänsten ökade med cirka 21 procent.

Journal.fi utnyttjar tjänsten Open Journal Systems (OJS) för öppen publicering och Edition.fi utnyttjar tjänsten Open Monograph Press (OMP). År 2024 ordnade VSD för första gången en användardag för dessa tjänster. Evenemanget ordnades i Vetenskapernas hus och cirka 50 användare av tjänsterna var på plats. Avsikten är att evenemanget i fortsättningen ska ordnas varje år.

På hösten kontrollerades att alla vetenskapliga tidskrifter som får statsunderstöd som vidareutdelas av VSD har registrerat sina riktlinjer för öppen publicering i den internationella tjänsten Open Policy Finder. Tjänsten är avsedd för vetenskapliga tidskrifter, utgivare och finansiärer och upprätthålls av brittiska JISC. Kontrollen av att tidskriften hör till tjänsten och korrigeringen av brister i registreringen sköttes i samarbete med tidskrifternas förläggare och JISC.

ANSVARSFULL UTVÄRDERING OCH PUBLIKATIONSVERKSAMHET STÄRKER MÅNGFALDEN I VETENSKAPSSAMFUNDET OCH FÖRTROENDET FÖR VETENSKAPEN

PUBLIKATIONSFORUMETS ARBETE SYFTAR TILL ATT SÄKERSTÄLLA KVALITETEN OCH ÖKA DE ANSVARSFULLA VERKSAMHETSSÄTTEN

Sedan 2010 har Publikationsforumet utvärderat nästan 37 000 inhemska och utländska vetenskapliga publiceringskanaler och delat in dem i nivåklasser enligt kvalitet. Utvärderingarna bildar JUFO-klassificeringen.

JUFO-klassificeringen har uppstått som en följd av behovet att utvärdera forskningsorganisationernas vetenskapliga publikationsverksamhet även kvalitativt i stället för att endast granska antalet publikationer. Undervisnings- och kulturministeriet delar årligen ut sammanlagt 14 procent av universitetens basfinansiering på basis av vetenskapliga publikationer och JUFO-klassificeringen.

Utvärderingen av publiceringskanalerna görs av 23 expertpaneler som har sammanställts enligt vetenskapsområde. Till panelerna hör cirka 300 meriterade forskare från finländska universitet, yrkeshögskolor och forskningsinstitut.

DEN NYA JUFO-PORTALEN ERBJUDER MER INFORMATION ÄN TIDIGARE OM PUBLICERINGSKANALERNA

Publikationsforumet upprätthåller en databas över publiceringskanaler, dvs. JUFO-portalen, där vetenskapssamfundets medlemmar kan bläddra bland nivåklassificerade publiceringskanaler och ge förslag om ändring av nivåklassificeringen.

År 2024 framförde vetenskapssamfundet via JUFO-portalen sammanlagt 509 förslag som gällde tillägg av nya kanaler i portalen. Utöver dessa behandlades korrigeringsförslag som gällde bibliografiuppgifter, såsom webbplatslänkar, förlagsuppgifter eller publikationens öppenhetsuppgifter. Nya förslag på publiceringskanaler fås förutom från vetenskapssamfundet även från undervisnings- och kulturministeriets publikationsdatatjänst VIRTa. Via VIRTa-tjänsten behandlades sammanlagt 2 329 publikationer, bland vilka 667 nya publiceringskanaler identifierades för utvärdering av panelerna.

I juni 2024 togs den nya JUFO-portalen i bruk. Den är smidigare att använda och innehåller ännu noggrannare sökfunktioner. Det är nu möjligt att söka publiceringskanaler på basis av förläggaren och det finns också nya sökfunktioner för öppen tillgång. Användaren kan till exempel söka helt avgiftsfria open access-tidningar.

I den nya portalen finns dessutom från och med 2015 uppgifter om facktidsskrifter och populära tidskrifter som faller utanför JUFO-klassificeringen, men som används av forskare i Finland. I slutet av 2024 fanns det nästan 2 300 professionella och populära kanaler i JUFO-portalen.

RESULTATEN FRÅN INTRESSENTGRUPPS- ENKÄTEN STYR UTVECKLINGEN AV JUFO- KLASSIFICERINGEN

År 2024 genomfördes Publikationsforumets enkät riktad till intressentgrupper. I den utreddes hur JUFO-klassificeringen används i utvärderingar av forskare och forskning samt kartlades synpunkter på hur klassificeringen fungerar och utvecklingsbehoven. Totalt inkom 354 svar på enkäten.

Största delen av dem som svarade på enkäten var forskare som arbetar vid universitet, men svar togs också emot från statens forskningsinstitut, välfärdsområden och yrkeshögskolor. Utöver forskarna besvarades enkäten också av ledningen för organisationer och personer som arbetade inom organisationernas bibliotek, förvaltning och stödtjänster.

JUFO-klassificeringen ska inte användas för utvärdering eller jämförelse av enskilda forskare. Av enkätsvaren framgick dock att JUFO-klassificeringen fortfarande används även i utvärderingar av enskilda forskare, till exempel för bedömning och belöning av personliga prestationer.

NIVÅERNA I DE VETENSKAPLIGA PUBLICERINGSKANALERNAS JUFO-KLASSIFICERING

- 1 = basnivå
- 2 = ledande nivå
- 3 = högsta nivå
- 0 = publiceringskanaler som inte
(ännu) fyller kriterierna för nivå 1

Utifrån enkätresultaten verkar det som om antalet nivåklasser i huvudsak anses vara lämpligt. Differentieringen mellan nivåerna 1 och 0 ansågs ändå vara viktigare än differentieringen mellan nivåerna 1 och 2 eller nivåerna 2 och 3. Differentieringen mellan nivåerna 1 och 0 ansågs också underlätta identifieringen av så kallade rovtidskrifter.

Intressentgruppsenkäten var en del av Publikationsforumets verksamhets- och utvecklingsplan för åren 2023–2027. Synpunkterna om JUFO-klassificeringens funktion som samlades in via enkäten fungerar som en utgångspunkt för granskningen av klassificeringskriterierna under 2025.

DEN UPPDATERADE PUBLIKATIONSFORUM- KLASSIFICERINGEN FÖRBJUDER UTVÄRDERING AV ENSKILDA FORSKARE

Anvisningen för JUFO-klassificeringen uppdaterades i december 2024. I den uppdaterade anvisningen förbjuds mer entydigt än

tidigare användningen av klassificeringen för utvärdering av en enskild forskare och till exempel som grund för rekrytering eller belöning. I uppdateringen har man också beaktat den nationella rekommendationen om ansvarsfull utvärdering av forskare samt det internationella avtalet om förnyelse av forskningsutvärdering.

Uppdateringen av anvisningen för JUFO-klassificeringen är en del av VSD:s genomförande av CoARA-handlingsplanen för ansvarsfull utvärdering. I ett av kärnåtagandena för sammanslutningen Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA), som förnyar utvärderingen av forskningen, förutsätts att man avstår från en "oändamålsenlig användning av tidskrifts- och publikationsbaserade indikatorer i utvärderingen av forskningen".

Närmare information om VSD:s CoARA-handlingsplan finns på sidan 21.

ÄNDRINGAR I KLASSIFICERINGEN AV PUBLICERINGSKANALER I GRÅZONEN

Den vetenskapliga publikationsverksamheten i så kallade publiceringskanaler i gråzonen, vilka i JUFO-klassificeringen placerar sig på gränsen mellan rovtidskrifter och klassificeringsnivå 1, har ökat. Bakgrunden till detta är att de kommersiella open access-förläggarna tävlar om författaravgifter (APC-avgifter), och därför strävar tidskrifterna efter att publicera så många artiklar som möjligt och sätta så lite tid som möjligt på redaktionsarbete och kvalitetsbedömning.

I publikationsforumets bedömningspaneler har man redan i flera år följt verksamheten inom kanalerna i gråzonen och diskussionen som har förts om ämnet i inhemska och internationella kanaler. Ofta har man fäst uppmärksamhet vid MDPI-förlagets och Frontiers-förlagets tidskrifter. Våren 2024 ordnade Publikationsforumet en kampanj om bristfällig praxis för kvalitetsbedömning av

vetenskapstidningar. Genom den lämnades 180 responser, av vilka en del också gällde tidskrifter som ges ut av MDPI och Frontiers.

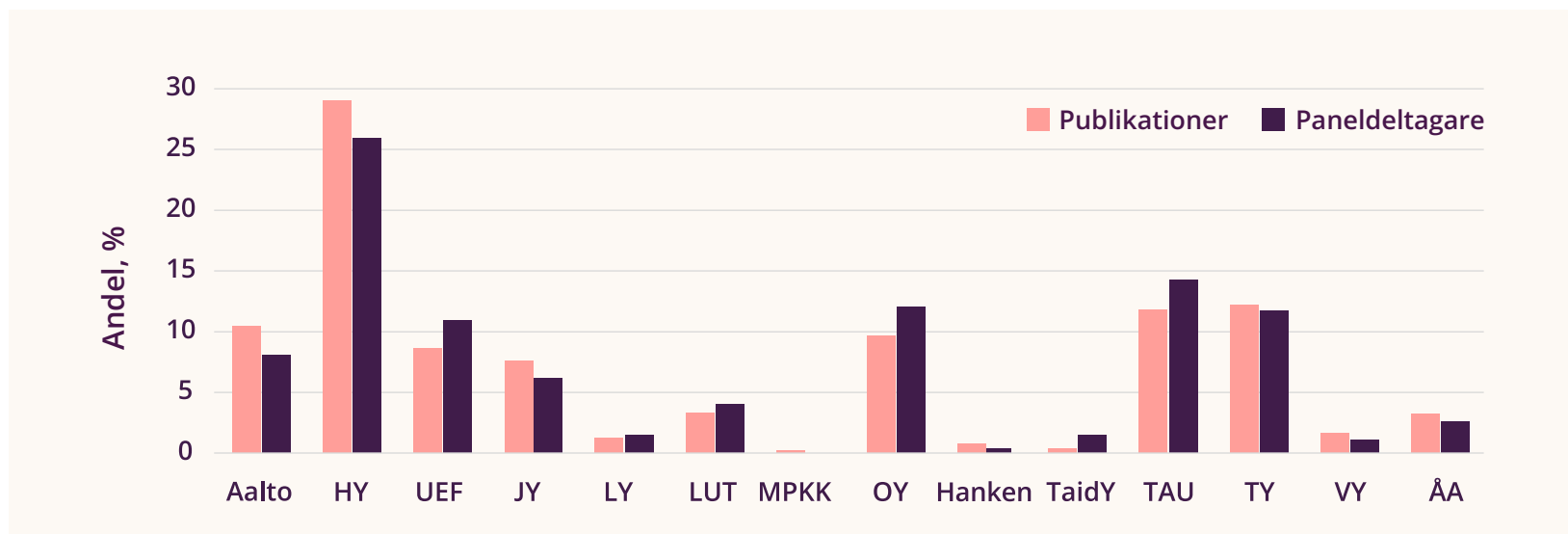
Problemen med enskilda tidskrifter kan bero på en verksamhetsmodell enligt vilken förläggaren strävar efter att öka publikationsmängden och -takten. Utifrån diskussionen med panelernas ordförande fastställde styrgruppen i september att panelerna i fortsättningen också kan använda förläggarens verksamhetsmodell som grund när de bedömer publiceringskanaler på nivå 0.

Styrgruppen beslutade att de tidskrifter som ges ut av MDPI och Frontiers ska tilldelas nivå 0 från och med början av 2025. Panelerna hade dock vid sina höstmöten möjlighet att låta de publiceringskanaler på nivå 1 där publicering utan förbehåll kan rekommenderas bibehålla nivå 1. På basis av styrgruppens beslut sänktes nivån för sammanlagt 271 tidskrifter utgivna av MDPI och Frontiers till nivå 0 från och med början av 2025. 16 tidskrifter utgivna av MDPI och 22 utgivna av Frontiers blev kvar på nivå 1.

Bedömningsprocessen för publiceringskanaler i gråzonen fortsätter under 2025, eftersom representanter för det finländska vetenskapssamfundet kan föreslå att tidskrifter som degraderats till nivå 0 ska återställas till nivå 1. Förslag som gäller nivåändring kan göras i JUFO-portalen.

STYRGRUPPEN UTSÅG NYA PANELER FÖR PERIODEN 2025–2028

Publikationsforumets styrgrupp utsåg i september 2024 nya paneler för perioden 2025–2028. Till panelerna utnämndes sammanlagt 294 medlemmar, vilka representerar alla universitet i Finland samt en del av statens forskningsinstitut och yrkeshögskolor. Styrgruppen strävade efter att den utnämnda andelen paneldeltagare från respektive universitet så bra som möjligt skulle motsvara universi-

Figur 1. Andelen representanter för olika universitet i Publikationsforumets paneler i förhållande till antalet kollegialt granskade publikationer vid respektive universitet.

tetets andel av alla universitets kollegialt granskade publikationer (se figur 1).

I panelerna fortsätter 151 paneldeltagare från den föregående perioden och dessutom utnämndes 143 nya paneldeltagare bland 214 sökande. 42 procent av paneldeltagarna är kvinnor och 13 procent representerar unga forskare (utexamineringsår 2017 eller senare). Av panelordförandena är 52 procent kvinnor.

MÄRKET FÖR KOLLEGIAL GRANSKNING FÖR TIO NYA UTGIVARE

År 2024 beviljades tio nya publikationsserier märket för kollegial granskning. Märket togs i bruk 2014 och har hittills beviljats sammanlagt 259 publikationsserier och 14 förläggare.

Märket för kollegial granskning är ett av VSD registrerat varumärke, med hjälp av vilken förläggarna kan märka de publicerade artiklar och böcker som genomgått vetenskaplig förhandsbedömning. Märket visar att en kollegial granskning av publikationen har genomförts i enlighet med det internationella vetenskapsamfundets kvalitetskrav och etiska krav. Märket förmedlar också information om kollegial granskning till publikationens läsare.

UTVÄRDERINGSVERKTYGET STÖDER ÖPPEN, JÄMLIK OCH MÅNGSIDIG UTVÄRDERING

Ansvarsfull utvärdering av forskare har diskuterats och främjats i vetenskapssamfundet i allt snabbare takt under de senaste åren. Främjandet och samordningen av ansvarsfull utvärdering är en

central tyngdpunkt i VSD:s strategi och verksamhet. VSD samordnar arbetet med att utveckla utvärderingen och arbetet leds av styrgruppen för ansvarsfull utvärdering av forskare.

Vintern 2023–2024 utredde VSD med hjälp av en enkät hur forskarna skulle vilja bli utvärderade och vilka resultat, färdigheter och kompetenser som borde beaktas i utvärderingen. Enkäten besvarades av 440 forskare från olika branscher, karriärsleden och sektorer. Resultatrapporten från enkäten publicerades i juni 2024. Resultaten utnyttjas i utvärderingsverktyget Finnish Career Assessment Matrix (FIN-CAM), som utvecklas som stöd för en mångsidig, heltäckande och öppen utvärdering av enskilda forskare.

Arbetet med att utveckla utvärderingsverktyget FIN-CAM grundar sig på den nationella rekommendationen för utvärdering av forskare, som publicerades 2020 och bereddes under VSD:s ledning. I rekommendationen fastställs de allmänna principerna för utvärdering av forskare och ges anvisningar för genomförandet av en ansvarsfull utvärderingsprocess.

Vid genomförandet av en ansvarsfull utvärderingsprocess är det viktigt att utvärderingens mål och syften samt utvärderingskriterierna, -metoderna och -materialet har fastställts på förhand och tillämpas konsekvent. Syftet med utvärderingsverktyget FIN-CAM är att svara på dessa behov. Verktöget synliggör de mångsidiga delområdena i forskarens arbete samt gör det möjligt att granska färdigheter och kompetens på bred front. Med hjälp av utvärderingsverktyget kan man välja lämpliga utvärderingskriterier, som varierar i forskarens olika karriärsleden, enligt vetenskapsområde och organisationstyp.

Utvärderingsverktyget FIN-CAM stöder verkställandet av rekommendationen om ansvarsfull utvärdering av forskare och skapar en

grund för ett fungerande, mångsidigt och välmående forsknings-samfund. Det är också i linje med de internationella målen för förnyelse av utvärderingen av forskning och forskare, såsom CoARA:s verksamhet. Med hjälp av utvärderingsverktyget FIN-CAM kan man främja en forskningskultur som är mindre konkurrens- och individcentrerad och som grundar sig på ett bredare spektrum av utvärderingssätt än i nuläget.

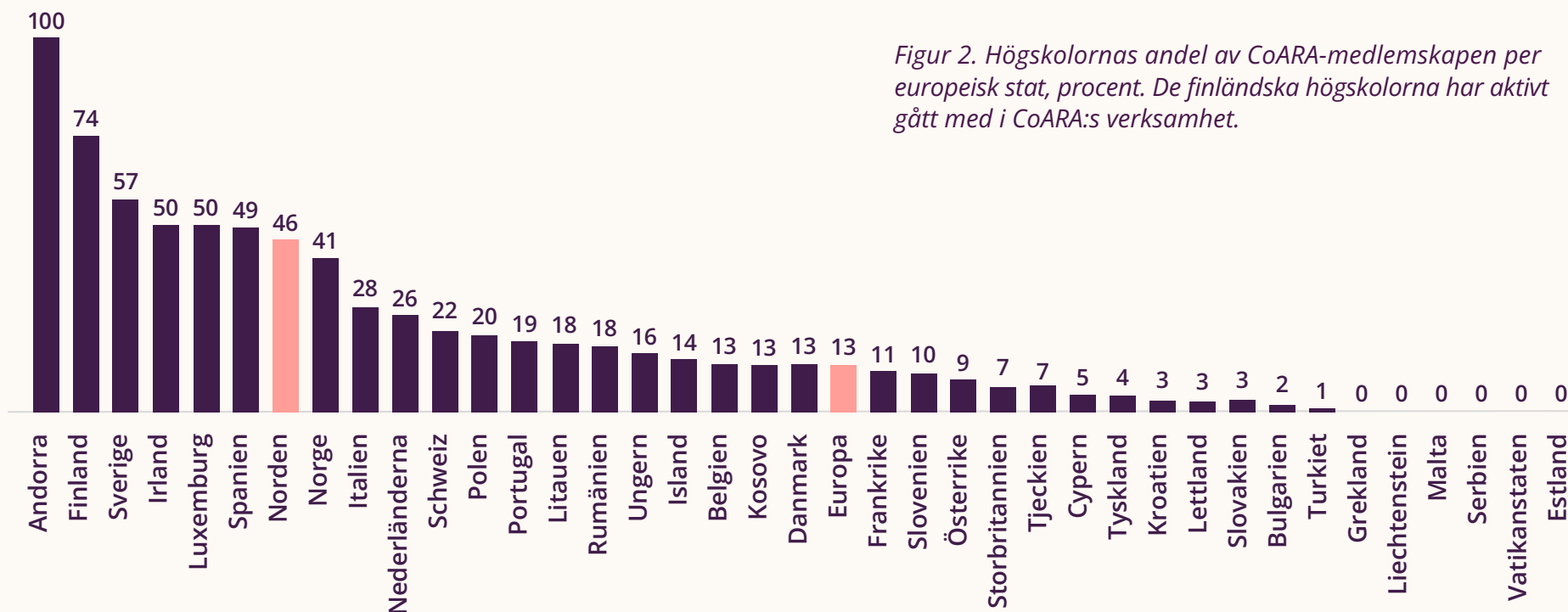
Under 2024 bereddes ett utkast till innehållet i utvärderingsverktyget FIN-CAM för samråd med vetenskaps- och forskningssamfundet. Efter samrådet fortsätter arbetet med att modifiera utvärderingsverktyget FIN-CAM till ett användarvänligt webbverktyg under 2025.

UTVÄRDERING AV SAMHÄLLELIG GENOMSLAGSKRAFT

Samhällelig växelverkan är universitetens uppgift och en viktig del av många forskares arbete. Det finns dock inga etablerade eller gemensamt godkända principer och förfaranden för utvärdering av den samhälleliga genomslagskraften.

Vid VSD pågår ett projekt för utvärdering av forskningens samhälleliga genomslagskraft, där man utreder behoven och möjligheterna inom utvärderingen av forskningens samhälleliga genomslagskraft i Finland. I projektet produceras information om utvärdering av genomslagskraften, som skulle beakta vetenskapsområdenas och organisationernas särdrag. Ett annat mål med projektet att främja utvärderingen av genomslagskraften i organisationerna i enlighet med ansvarsfull utvärderingspraxis.

År 2024 har man inom projektet utarbetat forskningsrapporter som publiceras 2025. Resultaten har också presenterats på konferenser och andra evenemang under året.

Figur 2. Högskolornas andel av CoARA-medlemskapen per europeisk stat, procent. De finländska högskolorna har aktivt gått med i CoARA:s verksamhet.

COARA-KOALITIONEN FÖRNYAR UTVÄRDERINGEN I INTERNATIONELLT SAMARBETE

År 2024 deltog VSD aktivt i verksamheten inom sammanslutningen Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA), som förnyar utvärderingen av forskning. VSD koordinerar koalitionen nationella avdelning i Finland, som inledde sin verksamhet officiellt i februari 2024.

Jämfört med de nordiska länderna och övriga Europa är en relativt stor del av de finländska högskolorna, dvs. nästan tre fjärdedelar,

medlemmar i CoARA-koalitionen (se figur 2). Till Finlands nationella avdelning hör nästan alla finländska högskolor och en del av forskningsinstituten. Dessutom är Finlands Akademi, Docentförbundet och Unga vetenskapsakademien medlemmar.

Den nationella avdelningen ordnade i mars 2024 ett webinarium där man gav handledning och stöd till koalitionen finländska medlemsorganisationer i utarbetandet av CoARA-handlingsplanen. VSD publicerade sin egen CoARA-handlingsplan i september 2024.

Vänster bild: CoARA:s arbetsgrupp för flerspråkighet träffades den 5 april 2024 vid universitetet i Konstanz i samband med seminariet European Civil Society Platform for Multilingualism. Medlemmar av arbetsgruppen deltog också på distans. Höger bild: Ordförandena för CoARA:s arbetsgrupper träffades den 11 september 2024 i Vetenskapernas hus. Temat för evenemanget var att stärka samarbetet mellan arbetsgrupperna för att främja ansvarsfull utvärdering. Bilder: VSD.

Den fyraåriga handlingsplanen beskriver VSD:s åtgärder för att främja ansvarsfull forskning och utvärdering av forskare i Finland och internationellt. VSD har förbundit sig att stöda hela det finländska forskarsamfundet i reformen av utvärderingskulturen.

VSD deltar i nio av CoARA-koalitionens internationella temabase-rade arbetsgrupper. De samarbetar kring utvalda teman som gäller ansvarsfull utvärdering. Dessutom koordinerar VSD arbetsgruppen för flerspråkighet, vars mål är att främja medvetenheten om flerspråkighetens betydelse för vetenskapandet, vetenskapspubliseringsen och vetenskapskommunikationen inom alla vetenskapsområden. Målet är också att tillhandahålla anvisningar för organisationerna

om hur de kan uppmuntra och belöna forskning som bedrivits och kommunicerats om på alla språk samt ingripa i språksnedvridningar i användningen av forskningsmetrik, expertbedömningar och forskningsorganisationernas klassificeringar (s.k. rankingar).

I CoARA-koalitionens arbetsgrupp som främjar karriärvärdering samordnade VSD en fallstudie som omfattar elva internationella och nationella initiativ om ansvarsfull utvärdering. Utifrån studien utarbetar arbetsgruppen en verktygslåda för ansvarsfull karriärvärdering som riktar sig till organisationer.

I september 2024 ordnades ett möte i Vetenskapernas hus med ordförandena för CoARA-koalitionens arbetsgrupper och

dess styrgrupp. Under mötet delades erfarenheter av arbetsgruppernas verksamhet samt diskuterades möjligheterna och utmaningarna i samarbetet mellan arbetsgrupperna. Mötesdeltagarna gladdes över framstegen: många arbetsgrupper hade genomfört eller planerade som bäst enkäter eller fallstudier som förbättrar kunskapsunderlaget om nuläget inom utvärderingen av forskning och forskare. Under mötet presenterades också ett planutkast för hur arbetsgruppernas resultat skulle kunna betjäna alla organisationer som förbundit sig till att förnya utvärderingen av forskningen.

VSD UNDERTECKNADE BARCELONA-DEKLARATIONEN OM ÖPPEN FORSKNINGSinFORMATION

Våren 2024 undertecknade VSD Barcelonadeklarationen om öppen forskningsinformation. Kärnan i deklarationen är att främja öppenheten i forskningsinformationen och förändra praxis.

Med tanke på främjandet av öppen vetenskap och ansvarsfull utvärdering är det viktigt att forskningsinformation är öppet tillgänglig. För närvarande är en stor del av forskningsinformationen låst i kommersiella infrastrukturer som inte beaktar till exempel forskningens språkliga och regionala mångfald. Barcelonadeklarationen är i linje med CoARA-åtagandena som främjar ansvarsfull utvärdering och Unescos rekommendationer om öppen vetenskap.

Genom sin underskrift förband sig VSD att göra öppenheten till ett standardvärde för sin egen verksamhet: att använda och producera öppen forskningsinformation och tjänster och system som möjliggör den, att stöda hållbarheten i infrastrukturerna för öppen forskningsinformation samt stöda gemensam verksamhet som påskyndar övergången mot öppenhet i forskningsinformationen.

I april ordnade VSD också ett webinarium om Barcelonadeklarationen där man berättade om deklarationens innehåll och betydelse för det finländska vetenskaps- och forskningssamfundet. Under webinariet diskuterades också vad det i praktiken innebär att underteckna deklarationen.

MER KÄNNEDOM OM TEMANA FÖR ANSVARSFULL UTVÄRDERING I VETENSKAPSSAMFUNDET

Dagen för ansvarsfull utvärdering ordnas varje år. Syftet med dagen är att möjliggöra en diskussion om utvärderingsteman och bekanta sig med hur utvärderingsarbetet framskrider både i finländska organisationer och internationellt.

Under dagen för ansvarsfull utvärdering som ordnades i april 2024 hördes anföranden som behandlade kulturförändringen i anslutning till universitetslistorna i Holland och betydelsen av forskningsbaserad kunskap för främjandet av ansvarsfull utvärdering. Under evenemanget presenterades också resultaten av forskarenkäten för ansvarsfull utvärdering av forskare, diskuterades utvärderingsreformer i olika typer av organisationer samt presenterades centrala riktlinjer för ansvarsfull utvärdering och de nationella arbetsgruppernas verksamhet. I dagen deltog nästan 200 personer som var intresserade av utvärdering av forskning och forskare, inklusive forskare och personal inom forskningstjänster från hela Finland.

I september ordnades två webinarier om ansvarsfull utvärdering som behandlade användningen av narrativt CV och publikationsmetrik som en del av utvärderingen. Den nationella rekommendationen om utvärdering av forskare samt CoARA:s mål betonar beaktandet av mångfalden i forskarens arbete och en kvali-

tativ utvärdering. Ett narrativt CV gör det möjligt för arbetssökande att beskriva sin kompetens och sina meriter på ett mångsidigare sätt än ett traditionellt akademiskt CV. Under webinariet delades erfarenheter av användningen av narrativt CV och deltagarna framförde sina synpunkter om dess möjligheter och utmaningar.

I webinariet som fokuserade på publikationsmetrik behandlades historien för och utvecklingen av de indikatorer som använts för att mäta vetenskaplig produktivitet samt indikatorernas inverkan på forskningens kvalitet och mångfald. Webinariet var kopplat till nationella och internationella diskussioner om ansvarsfull användning av forskningsmetrik för att skapa bättre forskningskulturer.

Dessa webinarier om kvalitativa och kvantitativa utvärderings-sätt samlade vardera över hundra deltagare från hela världen.

FRÄMJANDET AV ÖPPEN VETENSKAP FORTSATTE INTENSIVT

ANSVARFULL INTERNATIONALITET ETT VÄXANDE TEMA

Det är viktigt att främja öppen vetenskap, eftersom öppet tillgänglig forskningsbaserad kunskap är en central del av de demokratiska samhällenas stabilitet och en ansvarsfull internationell verksamhet. Arbetet har en nära koppling till VSD:s strategi.

I verksamheten inom öppen vetenskap och forskning är internationell verksamhet starkt närvarande och i synnerhet förändringarna i den geopolitiska säkerheten. Dessutom påverkas den öppna vetenskapen av den ökade finansieringen riktad till forskning som bedrivs i samarbete med företag. Ändringarna uppmuntrar till att på ett nytt sätt fundera över hur forskningsinformation kan göras så öppen som möjligt, men så sluten som nödvändigt.

FORSKNINGSORGANISATIONERNA ÄR STARKT ENGAGERADE I ÖPPENHET INOM VETENSKAP OCH FORSKNING

Uppföljningen av öppen vetenskap och forskning riktad till forskningsorganisationer genomfördes för andra gången. Den första

uppföljningen gjordes 2022. Målet var bland annat att stöda organisationernas utvecklingsarbete inom öppen vetenskap och forskning samt få en helhetsbild av läget för öppenheten inom den finländska vetenskapen och forskningen.

Resultaten av uppföljningen visar att de viktigaste praxisarna för öppenhet har etablerats i finländska forskningsorganisationer. Två tredjedelar av universiteten, cirka hälften av yrkeshögskolorna och två forskningsinstitut uppnådde den högsta nivån inom öppen vetenskap och forskning. Jämfört med 2022 har det skett särskilt tydliga framsteg inom styrningen av ansvarsfull utvärdering.

Uppföljningen grundar sig på det finländska vetenskapssamfundets gemensamma riktlinjer för öppen vetenskap och forskning. Uppföljningen utvecklas när riktlinjerna uppdateras.

REFERENSARKITEKTUREN SOM RYGGRAD I ÖPPENHETEN

Samordningen av öppen vetenskap och forskning publicerade i mars 2024 en referensarkitektur för öppen vetenskap och forskning, vars beredning inleddes 2021. I den identifieras bland annat

Arrangörer av vinterdagarna för öppen vetenskap och forskning 2024 från Åbo Akademi och sekretariatet för öppen vetenskap och forskning vid VSD. På bilden (från vänster): Ilmari Jauhiainen, Jonni Karlsson, Viveca Rabb, Eetu Kejonen, Maria Lassén-Seger och Malin Fredriksson. Bild: VSD.

kompetens, verksamhetssätt och informationssystem som krävs för att genomföra riktlinjerna. I referensarkitekturen identifieras dessutom de centrala tjänster som behövs inom öppen vetenskap samt analyseras genomförandet av dessa tjänster både på internationell och nationell nivå och inom enskilda organisationer. Referensarkitekturen har 2024 fungerat som stöd för utvecklingen av färdplanen för finansiering av öppen vetenskap.

Under 2024 bereddes och godkändes delpolicyn för öppen tillgång till lärdomsprov. Delpolicyn ger tydliga riktlinjer för ökad öppenhet för lärdomsprov på alla utbildningsnivåer. Dessutom främjades delpolicyn för öppen tillgång till samlingsverk och monografier.

År 2020 publicerades en deklaration för öppen vetenskap som samlar det finländska forskningssamfundet till en gemensam vision för öppen vetenskap och forskning. Målet med riktlinjerna är att

stödja förankringen av deklarationen i det dagliga forskningsarbetet och på så sätt främja informationens tillgänglighet i samhället i enlighet med VSD:s strategi. Helheten med riktlinjer för öppen vetenskap och forskning blir klar under 2025.

EVENEMANG INOM ÖPPEN VETENSKAP FÖRENADE EXPERTER

Under året ordnades evenemang som samlade deltagare från olika delar av Finland. Sammanlagt över 1 200 personer deltog i evenemangen.

Av evenemangen samlade somrardagarna som ordnades vid Aalto-universitetet flest besökare. Över 180 experter deltog i somrardagarna. De ordnades i samarbete med Aalto-universitetet och VTT under temat "We <3 Data". Vinterdagarna hölls vid Åbo Akademi

och temat var flerspråkig vetenskapskommunikation och öppen vetenskap. Publiceringen av resultaten av uppföljningen 2024 och kommenteringen av färdplanen för öppen vetenskapsfinansiering väckte också intresse.

I samband med evenemangen delades priser ut för främjande av öppen vetenskap. Priserna för öppen vetenskap delades ut under vinterdagarna och priserna för öppet lärande under sommardagarna.

Alla prismottagare 2024

Nationella priset i öppen vetenskap

Kalle-Antti Suominen *Åbo universitet*

Öppenhetens förkämpe

Musikarkivet

Årets påverkare inom öppen utbildning

Anna Lindfors *CSC*

Årets öppna läromedel

Detektivskolan Funky Facts *Tammerfors universitet*

Årets öppna lärmätod

Utbildningskonceptet inom digipedagogik

Digivisio 2030-projektet

Sakkunnigpriset i öppen vetenskap och forskning

Jessica Parland-von Essen *CSC*

EXPERTGRUPPERNAS AKTIVA ROLL

Det nationella främjandet av öppen vetenskap och forskning leds av en styrgrupp. Dess arbete stöds av VSD:s sekretariat för öppen vetenskap, som också ansvarar för samordningen av funktionerna. På så sätt hålls det nationella arbetet inom öppen vetenskap uppdaterat och reagerar snabbt på förändringar i forskningsvärlden.

Forskningssamfundet utser själv styrgruppens medlemmar och styrgruppen består av den högsta ledningen och beslutsfattare i medlemmarnas organisationer. Under perioden 2023–2024 var professor **Taina Pihlajaniemi** från Uleåborgs universitet ordförande för styrgruppen.

I centrum för arbetet står fyra expertgrupper och arbetsgrupper i anslutning till dem. Antalet medlemmar i grupperna ökade 2024. I slutet av året deltog 415 personer i expertgrupperna. De olika expertgrupperna är aktiva. Till exempel inom delområdet för verksamhetskultur publicerades en rekommendation om kriterier för ett bra kunskapsunderlag, vilken förbättrar interaktionen mellan vetenskapssamfundet och beslutsfattandet i enlighet med VSD:s strategi.

Betydelsen av den nationella samordningen av öppen vetenskap syntes också i forsknings- och vetenskapspolitiken på ett bredare plan. Samordningen fortsatte det nära samarbetet till exempel med forumet European Open Science Cloud (EOSC), som är en central aktör i utvecklingen av infrastrukturen för europeisk öppen vetenskap.

Expertgrupper för öppen vetenskap

- Expertgruppen för öppna forskningsmaterial: 170 medlemmar
- Expertgruppen för öppen forskningskultur: 155 medlemmar
- Expertgruppen för öppen tillgång till publikationer: 152 medlemmar
- Expertgruppen för öppen utbildning: 90 medlemmar

VETENSKAPENS VERKSAMHETSFÖRUTSÄTTNINGAR, INFRASTRUKTURER OCH VERKTYG SKAPAS I INTERNATIONELLT SAMARBETE

ÖKAD INTERNATIONALITET

VSD:s arbete har internationaliserats kraftigt under de senaste åren. VSD samarbetar med det internationella vetenskapssamfundet både inom det grundläggande arbetet och i särskilda projekt.

I synnerhet främjandet av ansvarsfull utvärdering av forskare bygger på ett starkt samarbete inom CoARA-koalitionen, om vilket man kan läsa mer på sidorna 4 och 19.

GRASPOS PRODUCERAR VERKTYG FÖR ANSVARSFULL UTVÄRDERING AV FORSKARE OCH FORSKNING

I projektet Open Research Assessment Dataspace (GraspOS) utvecklas utvärderingen av forskare och forskning i Europa. Projektets mål är att bygga upp en infrastruktur som baserar sig på öppen och tillförlitlig information för framtida forskningsmetriker och

indikatorer. Dessutom är målet att erbjuda verktyg, handledning och andra tjänster som stöd för internationella utvärderingsreformer.

Projektet inleddes 2023 och avslutas i slutet av 2025. Konsortiet består av sammanlagt 18 organisationer från 11 olika länder. Från Finland deltar förutom VSD även Östra Finlands universitet och IT-centret för vetenskap (CSC).

År 2024 fokuserade VSD i projektet särskilt på att bearbeta utvärderingsramen för öppen vetenskap (Open Science Assessment Framework, OSAF). Utvärderingsramen stöder planeringen, genomförandet och uppföljningen av utvärderingarna. Ramen erbjuder verktyg för val och dokumentering av indikatorer och metoder som använts i utvärderingarna. Den innehåller bland annat checklistor, anvisningar och modellblanketter för ansvarsfull utvärdering av forskare och forskning.

Under GraspOS-projektets möte vid CWTS-forskningscentret vid universitet i Leiden 30–31.1.2024 diskuterades bland annat behoven av pilotprojekt inom utvärdering samt de utvärderingsverktyg som projektet erbjuder. På plats fanns experter från 11 olika länder som representerade projektpartner. Bild: Janne Pölönen.

CRAFT-OA-PROJEKTET FRÄMJAR INFRA-STRUKTUREN FÖR ICKE-VINSTDRIVANDE ÖPPEN PUBLICERING I EUROPA

CRAFT-OA-projektet främjar verksamhetsförutsättningarna för icke-vinstdrivande öppen publicering i Europa. Målet är att förbättra de öppna publikationernas synlighet och tillgänglighet, stärka den öppna publiceringsgemenskapen i Europa och utveckla öppna publiceringsplattformar, särskilt Open Journal Systems (OJS) som används av VSD. Projektet har beviljats treårig EU-finansiering och inleddes i september 2022.

År 2024 producerades i projektet en rapport om utmaningar och stödbehov som öppna vetenskapliga tidskrifter och plattformar stöter på. Rapporten samordnades av VSD. Dessutom ledde VSD arbetet med att utveckla OJS-systemet som helhet, där stödet för OJS-systemets flerspråkighet och GDPR-kompatibiliteten förbättrades. Syftet med förbättringen av stödet för flerspråkighet är att identifiera utmaningarna för tidskrifter som är verksamma på flera språk och underlätta arbetet med flerspråkigt innehåll.

I juni 2024 ordnades konsortiets halvtidsmöte i Helsingfors i samarbete med Göttingens universitet. Under mötet hölls projek-

I juni samlades medlemmar i CRAFT-OA-projektet till projektets halvtidsmöte i Vetenskapernas hus. Bild: VSD.

tets generalförsamling i Vetenskapernas hus samt andra möten där man bland annat behandlade avgiftsfri öppen publicering och utveckling av system som stöder den.

DIAMAS-PROJEKTET FRÄMJAR VERKSAMHETS-FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ICKE-VINST-DRIVANDE ÖPPEN PUBLICERING I EUROPA

I DIAMAS-projektet kartläggs fältet för öppen publikationsverksamhet av diamantmodell i Europa. I projektet utvecklas också gemen-

samma standarder, anvisningar och god praxis för publiceringen. Öppen vetenskapspubliserad innebär ett sätt att publicera forskning öppet för alla så att publiceringen inte medför kostnader för läsaren eller skribenten. Projektet har beviljats treårig EU-finansiering och inleddes i september 2022.

År 2024 publicerades två rapporter i projektet som leddes av VSD. Den första behandlade hållbarheten hos publikationsverksamhet av diamantmodell i tio länder i Europa. Rapporten visar hur de nationella förhållandena skiljer sig från varandra och

skapar unika förutsättningar för publicering av diamantmodell i varje land. Publikationsverksamheten av diamantmodell blomstrar särskilt i länder med starkt samhällsledarskap och offentlig finansiering.

Den andra rapporten beskriver DIAMAS-projektets resultat. I rapporten presenteras en verktygslåda och anvisningar som producerats inom projektet och som hjälper leverantörer av publikationstjänster att hantera och öka tillgången till flerspråkigt innehåll, behandla språk- och könssnedvridningar i sin verksamhet samt skapa tillgängligare och mer inkluderande webbplatser, innehåll och metadata.

GENOM FORSKNINGSSAMARBETE KARTLÄGGS VÄRLDENS VETENSKAPLIGA SAMFUND OCH DERAS VERKSAMHET

Publikationsforumets sekretariat deltog i ett forskningsarbete vars mål var att utveckla en metod för att identifiera vetenskapliga samfund i forskningsorganisationernas register Research Organization Registry (ROR).

ROR är ett globalt, kollektivt register över öppna permanenta identifikatorer för forskningsorganisationer och det innehåller uppgifter om över 100 000 organisationer. Registret innehåller också vetenskapliga samfund, men enligt undersökningen är täckningen svag. I undersökningen identifierades sammanlagt cirka 18 000 samfund som publicerar vetenskapliga tidskrifter i olika delar av världen, men av dessa har endast cirka 1 500 ROR-id.

De vetenskapliga samfunden är en central intressentgrupp inom vetenskap och forskning, men kunskapsunderlaget om samfunden är mycket bristfälligt. Den förpublicerade undersökningen och materialet som producerats i den kommer att utgöra grunden för

ett register över vetenskapliga samfund, vilket man har för avsikt att inrätta 2025. Registret som förvaltas av VSD skulle hjälpa forskare och allmänheten att hitta vetenskapliga samfund och tidskrifter som dessa publicerat i hela världen.

År 2024 publicerades också två andra undersökningar om vetenskapliga samfund. I den första förpublicerade undersökningen utredes de vetenskapliga samfundens roll på fältet för internationella vetenskapliga tidskrifter. I Web of Science-databasen har nästan 22 000 internationella tidskrifter indexerats, av vilka 29 procent antingen har publicerats av vetenskapliga samfund eller publiceras i samarbete med vetenskapliga samfund. I den andra enkätundersökningen som publicerades i tidskriften *Learned Publishing* jämfördes de humanistisk-samhällsvetenskapliga samfundens verksamhet i åtta europeiska länder. Trots mångfalden bildar samfunden i de åtta länderna en enhetlig grupp forskarsamfund med liknande mål, funktioner och utmaningar.

BYTESCENTRALEN FÖR VETENSKAPLIG LITTERATUR STÄRKER DET INTERNATIONELLA SAMARBETET

Att skaffa vetenskaplig litteratur till bibliotekens samlingar har redan länge varit en central del av de vetenskapliga samfundens verksamhet. Vetenskaplig litteratur kan skaffas inte bara genom köp, utan även genom internationellt utbyte av publikationer. I Finland är utbytet av litteratur koncentrerat till en central, vilket är unikt i världen.

VSD:s bytescentral sköter internationellt utbyte av vetenskaplig litteratur som publicerats av finländska vetenskapliga samfund och andra aktörer. Förutom att utöka de inhemska bibliotekens samlingar förbättrar bytesverksamheten de finländska vetenskapliga

publikationernas synlighet och främjar kännedomen om finländsk forskning ute i världen.

Publikationsbytets betydelse har minskat, eftersom allt fler publikationer utkommer i elektronisk form. Bytesverksamheten är dock fortfarande betydande. År 2024 omfattades sammanlagt 2 055 serier av bytesverksamheten. Bytescentralen hade 1 296 internationella bytespartner och de fanns i över 85 länder. Byten gjordes av 50 vetenskapliga samfund.

KOMMUNIKATIONEN FÖRENAR ETT BRETT SPEKTRUM AV ARBETE FÖR VETENSKAPEN

KOMMUNIKATIONENS BETYDELSE ÖKAR

Inom VSD har kommunikationens betydelse ökat ytterligare i och med den nya strategin och förändringarna i samhället. Målet är att på ett tydligare och målgruppsorienterat sätt informera allmänheten om det viktiga arbete som utförts inom VSD, både i vetenskapssamfundet och till en bredare publik som är intresserad av vetenskap och vetenskapspolitik.

Kommunikationen förenar det omfattande verksamhetsfältet inom VSD och kommunikation bedrivs aktivt i hela organisationen. Kommunikationsenheten ansvarar för utvecklingen av, riktlinjerna för och samordningen av VSD:s kommunikation.

VSD:s kommunikationsenhet arbetade också under året med att producera en supervecka i vetenskap, som bestod av Vetenskapsdagarna, Vetenskapens natt och Vetenskapskiosken i januari 2025. Dessa evenemang lockade tusentals besökare och intresserade att trivas med vetenskapen i Helsingfors eller i webbprogrammet.

STRATEGISK KOMMUNIKATION GER GENOMSLAGSKRAFT

I VSD:s nya strategi 2024–2030 betonas kommunikationen starkt, vilket har styrt utvecklingen av kommunikationen i en mer strategisk riktning.

Vid VSD började man bearbeta de strategiska riktlinjerna för kommunikationen tillsammans med arbetsgemenskapen. Detta genomfördes i workshoppar där man behandlade bland annat tonfall, intressentgrupper och huvudbudskap. De strategiska riktlinjerna för kommunikationen blir klara 2025. Dessutom utvecklades samordningen av kommunikationen. Till exempel intensifierades samarbetet mellan experterna och kommunikationsenheten med hjälp av regelbundna kommunikationsmöten.

Vid VSD ordnades utbildning för hela personalen om ett tydligt språk och dess inverkan på kommunikationens genomslagskraft, vilket på lång sikt också ökar kunskapen om det utförda arbetet. Utbildningen ordnades i samarbete med Institutet för de inhemska språken.

WEBBPLATSFÖRNYELSER FÖRBÄTTRAR INFORMATIONSGÅNGEN OCH MÖJLIGGÖR BÄTTRE SERVICE

Stora förnyelser av kommunikationen genomfördes vid VSD. Genast i början av året öppnades det nya interna intranätet för organisationen, som är arbetsgemenskapens centrala kommunikationskanal. Intranätet innehåller uppgifter om organisationen, anvisningar och information om aktuella frågor. Intranätet fick under året beröm för sin tydlighet och informativitet.

Under året utvecklades också marknadsföringen av Vetenskaper-
nas hus i Kronohagen i Helsingfors. Marknadsföringsmaterialet om
Vetenskapernas hus förnyades och förnyelsen av husets webbplats
inleddes. Husets tidigare webbplats hade varit i bruk sedan 2016
och den nya webbplatsen började beredas våren 2024. Den nya
webbplatsen öppnades för användarna i början av 2025.

Målet med förnyelserna är att bättre än tidigare betjäna dem som använder Vetenskapernas hus. Husets webbplats och bokningskalender har planerats med användarens serviceupplevelse som första prioritet. Man har också velat lyfta fram den av Museiverket skyddade byggnadens historia. Dessutom har målet varit att öka kännedomen om huset och hyresgraden för dess lokaler.

Lokalerna i Vetenskapernas hus betjänar vetenskapliga samfund som vill hålla möten men kan också hyras av andra. I huset finns också kontorslokalerna som används av VSD och delegationerna som verkar i samband med VSD.

HUVUDPARTNERSKAPET UNDER TEMAÅRET FÖR BILDNING

Bildning var ett av årets huvudteman inom kommunikation. VSD var huvudpartner i Temaåret för bildning, som utlystes

av undervisnings- och kulturministeriet och samordnades av KVS-stiftelsen.

VSD uppmuntrade vetenskapliga samfund att delta i temaåret, och till exempel vetenskapens eget evenemang Vetenskapens natt 2024 var en del av temaåret. VSD genomförde också kampanjen #Sivistyslupaus i sociala medier, där man berättade hur personalen vid VSD förbinder sig att främja bildning i sitt eget arbete och också uppmuntrar andra att delta.

Paneldeltagarna vid VSD:s höstmottagning betonade i sina anföranden betydelsen av vetenskapens frihet för demokratin och bildningen. Man borde också tala ännu mer om trakasserier som forskare utsätts för. Paneldeltagarna Johanna Moisio (till vänster), Saara Pellander, Henriikka Mustajoki och Severi Hämäri samt panelens moderator Otto Snellman. Bild: Anne Haapanen.

Temaåret för bildning var en del av VSD:s 125-årsjubileum. VSD:s jubileumsår firades på hösten i en panel som ordnades i samband med höstmötet, där man diskuterade vetenskapens frihet, förtroende och demokrati.

INTRESSENTGRUPPERNA I CENTRUM FÖR KOMMUNIKATIONEN

VSD:s kommunikation har utvecklats så att den är alltmer intressentgruppsfokuserad. Nyhetsbrev samt andra riktade inbjudningar och meddelanden är ett centralt sätt att informera om VSD:s verksamhet

för nära samarbetspartner, intresserade av verksamheten och andra intressentgrupper.

Under 2024 skickades sammanlagt 78 meddelanden från nyhetsbrevstjänsten, av vilka största delen var nyhetsbrev. Nyhetsbreven betjänar prenumeranterna som är intresserade av bland annat samordningen av öppen vetenskap, vetenskapsevenemang eller tidningen Tieteessä tapahtuu. VSD:s långvarigaste nyhetsbrev riktar sig till medlemssamfunden. Medlemsbrevet innehåller information om VSD:s tjänster och erbjuder möjligheter att delta i arbetet för att främja vetenskapen.

Nyhetsbrev som VSD regelbundet skickat under 2024

Nyhetsbrev om öppen vetenskap

Tiedekirja News

Nyhetsbrev för vänner av vetenskapsevenemang

Tieteessä tapahtuu

VSD:s medlemsbrev

VSD:s nyhetsbrev

MEDLEMSKOMMUNIKATIONEN STÖDER GENOMSLAGSKRAFTEN I MEDLEMMARNAS ARBETE OCH UPPMUNTRAR TILL DELTAGANDE

VSD:s medlemskommunikation utvecklades under 2024 bland annat genom att förkorta sändningstidtabellen för medlemsbrevet. Från och med augusti 2024 har brevet skickats cirka en gång i månaden, då det tidigare anlände till medlemssamfundens kontaktpersoner och prenumeranterna 5–7 gånger om året.

Under året kontaktade VSD sina medlemssamfund med åtskilliga begäran om kommentarer och utnämningar. Dessutom bad VSD sina medlemmar om förslag till bland annat mottagare av Alfred Kordelins pris som delas ut årligen. Prisets värde är 50 000 euro och bland förslagen från VSD:s medlemssamfund fanns också en av pristagarna 2024: Sekasin Kollektiivi, som bedriver ett omfattande mentalvårdsarbete med låg tröskel för unga. VSD:s medlemmar tog också fram kandidater till Finlands Akademis styrelse och forskningsråd. Flera av de personer som samfunden föreslog blev också valda.

GUIDEN FÖR EVENEMANGSARRANGÖRER HJÄLPER TILL ATT BEAKTA KRAVEN I LAGSTIFTNINGEN

En viktig uppgift för VSD är att producera och samordna vetenskapsevenemang, utbildningar och diskussionstillfällen avsedda för intressentgrupper och allmänheten. Varje år ordnas tiotals evenemang.

Erfarenheten från evenemangen och viljan att lära sig att ordna framtida evenemang ännu bättre fick VSD att utarbeta en guide för evenemangsarrangörer. Guiden ger en introduktion till bland annat evenemangssäkerhet, skapande av evenemangsinspelningar,

dataskyddet för dem som deltar i evenemanget och fotografers upphovsrätt. Utöver de praktiska evenemangsarrangemangen är arrangören bunden av flera krav som lagstiftningen ställer, vilka man behöver känna till och ombesörja.

Av handboken utarbetades en version avsedd för VSD:s interna bruk och en version som är öppen för alla och som finns tillgänglig i tjänsten Edition.fi.

VSD:S EVENEMANG GÖR VETENSKAP TILLGÄNGLIG FÖR SAKKUNNIGA OCH ALLA INTRESSERADE

VSD ORDNADE SAMMANLAGT 48 EVENEMANG

Ordnandet av evenemang är en central del av VSD:s verksamhet. Evenemang ordnas för såväl vetenskapsexperter och medlemsamfund som alla som är intresserade av vetenskap. Eftersom VSD:s verksamhet under de senaste åren har blivit mycket mer internationell, ordnades under året flera evenemang också med tanke på internationella intressentgrupper.

Under 2024 ordnade VSD sammanlagt 48 evenemang, av vilka största delen var riktade till vetenskapsexperter. Det vanligaste deltagarantalet var 50–200 personer. Största delen av evenemangen ordnades endast på nätet, vilket gjorde det möjligt att delta i evenemanget i hela Finland och världen. Mer information om evenemang riktade till experter finns i de övriga delarna av verksamhetsberättelsen.

Nio evenemang som samordnades av VSD bjöd in alla som var intresserade av vetenskap att bekanta sig med vetenskapen.

I JANUARI DELTOG TUSENTALS MÄNNISKOR I VETENSKAPENS NATT

Vetenskapens natt bredde ut sig över Helsingfors den 25 januari 2024 med nästan 50 vetenskapsevenemang. Över 70 vetenskaps- och kulturaktörer ansvarade för programmet, till exempel Rundradion, Textens hus, Helsingfors stadsmuseum, Nationalbiblioteket, Helsingfors universitets olika fakulteter och tiotals vetenskapliga samfund. Vetenskapens natt ordnades som en del av Temaåret för bildning 2024.

Cirka 3 500 besökare deltog på plats i Vetenskapens natt. Webb-evenemangen besöktes nästan 2 000 gånger under kvällen. De populäraste evenemangen under Vetenskapens natt var Vetenskapernas hus Vetenskapens natt, som ordnades av vetenskapliga samfund, och evenemanget Aurinkomyrskyt ja me vid Vetenskapsmuseet Lågans observatorium samt ett evenemang som ordnades av avdel-

ningen för geovetenskaper och geografi vid Helsingfors universitet, där forskare berättade om bland annat Finlands tidiga vulkaner.

Vetenskapens natt når många slags vetenskapsvänner. De olika arrangörerna och evenemangsplatserna lockar publik från många olika bakgrunder. De som svarade på evenemangets besökarenkät representerade ett mångsidigt urval av människor i olika åldrar, men den största respondentgruppen var 30–39-åringar.

FÖRBEREDELSE INFÖR FINLANDS STÖRSTA VETENSKAPSEVENEMANG

Vetenskapsdagarna är Finlands största vetenskapsevenemang och ordnas vartannat år. Förberedelserna inför evenemanget som ordnades i januari 2025 accelererade mot slutet av året, då två högskolepraktikanter hjälpte kommunikationsenhetens ordinarie personal med arrangemangen och kommunikationen.

På bokmässorna i Åbo och Helsingfors fick man höra smakprov av programmet för Vetenskapsdagarna 2025, vars tema var insikter och misstag. Under Åbo bokmässa diskuterades insikter och misstag i översättningar. På Helsingfors bokmässa berättade forskare om de viktigaste insikterna och misstagen i sin karriär, och dessutom fördes en aktuell diskussion om marginalisering av barn och unga.

VSD KURATERADE PROGRAMMET FÖR VETENSKAPSTORGET VID HELSINGFORS BOKMÄSSA

VSD ordnade eget program under Helsingfors bokmässa och dessutom kurerade VSD programmet till scenen Vetenskapstorget (Tiedetori) på bokmässan. VSD:s expertarbete inom vetenskapskommunikation och evenemangsproduktion möjliggör en forskningsbaserad vetenskapsprogramhelhet för mässan som är högklassig, aktuell och intressant.

Vetenskapstorgets tvådagarsprogram innehöll över 30 panel-diskussioner, intervjuer och presentationer med tiotals olika forskare och andra experter. På scenen ordnades program om bland annat förutsättningarna för mänsklighetens överlevnad samt historien beträffande förståelse för och tolkning av mardrömmar. Dessutom diskuterades vad som är tillåtet inom vetenskap och konst.

TIEDEJULKAISEMISEN PÄIVÄT 2024 – VETENSKAPENS GENOMSLAGSKRAFT OCH VETENSKAPLIG PUBLICERING

Tiedejulkaisemisen päivät, som producerades av VSD, ordnades på Uleåborgs universitets campus i Linnanmaa 10–11.10.2024. VSD ordnade evenemanget i samarbete med Nationalbiblioteket, Delegationen för informationsspridning och Förbundet för vetenskapspublicering i Finland.

Temat för dagarna var vetenskapens genomslagskraft och vetenskaplig publicering. Programmet bestod av workshoppar, presentationer och paneldiskussioner som behandlade olika former av vetenskapspublicering och deras genomslagskraft både på det vetenskapliga fältet och i samhället i vidare bemärkelse. Under dagarna diskuterades också etiska frågor kring vetenskapspublicering och betydelsen av öppen publicering.

Vid evenemanget talade drygt 30 proffs inom vetenskapspublicering och vetenskap. Evenemanget hade cirka 150 deltagare, av vilka en stor del deltog via distansförbindelse.

Priset Årets vetenskapstidskrift delades ut under evenemanget. Förbundet för vetenskapspublicering i Finland tilldelade tidskriften *Kulttuuritutkimus* årets pris. Tidskriften ges ut av Sällskapet för kulturstudier i Finland, som är VSD:s medlemssamfund.

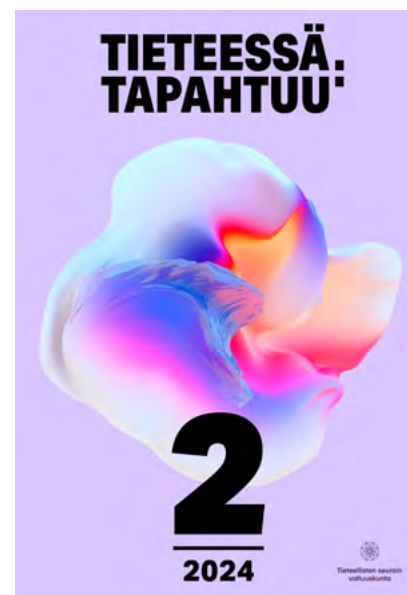
TIDSKRIFTEN TIETEESSÄ TAPAHTUU FORTSATTE ATT VÄXA

TIDSKRIFTENS LAYOUT BELÖNADES

En av årets höjdpunkter för tidskriften *Tieteessä tapahtuu*, som ges ut av VSD, var när tidskriftens layout belönades i den internationella tävlingen Eddie & Ozzie. Tidskriften fick ett hedersomnämning i layoutserien för icke-kommersiella samfunds digitala publikationer.

En internationell jury bestående av yrkespersoner utvärderade båda publikationsformerna av tidskriften *Tieteessä tapahtuu*: webbtidningen och en ombruten PDF-version som publiceras i tjänsten Journal.fi. I utvärderingen fästes särskild vikt vid att layouten motsvarar publikationens ändamål och syften.

Under året lästes tidskriften *Tieteessä tapahtuu* sammanlagt 402 669 gånger, varav webbtidningen lästes 144 546 gånger och tidskriften i Journal.fi-tjänsten 258 123 gånger. Antalet läsare av webbtidningen har ökat från år till år och 2024 ökade antalet med 11 procent jämfört med 2023.

Tidskriften *Tieteessä tapahtuu* når både medlemmar av vetenskapssamfundet och andra läsare som är intresserade av vetenskap. Den utkommer som en öppen webbtidning och till utvalda delar som en ombruten PDF-tidning som publiceras i VSD:s tjänst Journal.fi. I samma tjänst finns tidskriftens arkiv från och med 1996.

TIDSKRIFTENS KONCEPT UTVECKLADES

Under året utvecklade tidskriften *Tieteessä tapahtuu* sitt innehållskoncept. Till exempel förtydligades indelningen av långa texter så att den ena delen med långa texter i tidskriften fokuserar på popularisering av vetenskap och den andra delen på vetenskapspolitik och förutsättningarna för utövande av vetenskap. Man började publicera fler intervjuer med forskare än tidigare.

Kolumnplatserna förnyades så att man till tidskriftens två kolumnplatser väljer författare som fungerar som kolumnister ett år i taget.

Genom att byta kolumnister vill man bidra till att göra flera röster hörda inom vetenskapen. Kolumnisterna 2024 var professor i arktiska urfolksstudier **Rauna Kuokkanen** från Lapplands universitet och doktorand **Otto Snellman** från Helsingfors universitet.

Tidskriften utkom fem gånger under året. Årets sista nummer var ett specialnummer som gjordes i samarbete med Vetenskapsdagarna som producerades av VSD. I specialnumret skrev forskarna som hade anföranden under Vetenskapsdagarna om temana för sina anföranden, såsom kirurgiska operationer, medeltida manuskript och uppkomsten av vetenskapliga insikter.

Tidskriften *Tieteessä tapahtuu* har ett eget redaktionsråd, vars ordförande är **Kaisa Välimäki**, ordförande för Miljökunskapsforumet. Redaktionsrådet följer Journalistreglerna och hör till Kultur-, opinions- och vetenskapstidskrifternas förbund (Kultti rf).

Tidskriften Tieteessä tapahtuu i siffror 2024

Besök i webbtidningen 144 546	Utkomna nummer 5	Recensioner av vetenskaps- och faktaböcker 40
Besök i tjänsten Journal.fi 258 123	Författare 83	Publicerade vetenskapsnyheter 23

De mest lästa artiklarna i webbtidningen 2024

1. **Antero Holmila:** Israelin itsenäistyminen ja myyttinen historia (arkivartikel från 2008)
2. **Helen Partti:** Militarismen sokaisemat suomalaiset – haastattelussa Noora Kotilainen
3. **Atte Komonen:** Biologinen sukupuoli (arkivartikel från 2020)
4. **Eero Suorsa:** Yliopistojen hidas kuolema – katsaus yliopistolistausten aiheuttamiin inhimillisiin tragedioihin
5. **Ahti Lampinen:** Kun kaikki murtuu – minuudessa tapahtuvat muutokset
6. **Kalle Korhonen:** Pelkkä itsetutkiskelu ei ole taiteellista tutkimusta
7. **Malin Sund** och **Ville Sallinen:** Kirurgisia leikkauksia, joita ei tulisi tehdä
8. **Jukka Korpela** och **Arto Nevala:** "Tiedepesu" antaa mielipiteille tieteellisen kuorrutuksen
9. **Briitta Koskiahho:** Elämän merkityksellisyys yhteiskunnallisena haasteena
10. **Janne I. Hukkinen:** Helsingin yliopisto lakkauttaa ympäristöpolitiikan professuurin, vaikka väittää olevansa vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä

IT- OCH NÄTTJÄNSTERNA SKAPAR GRUNDEN FÖR VSD:S WEBBARKITEKTUR

STÖD OCH UTVECKLINGSARBETE

VSD:s IT-enhet upprätthåller en nätinфраstruktur som används av bland annat VSD och delegationerna i anslutning till den. IT-enheten svarar under året på bland annat ett stort antal stödbegäran från personalen och tillhandahåller stöd i IT-frågor även till VSD:s medlemssamfund.

IT-enheten deltar i olika utvecklingsprojekt för att garantera tjänsternas kvalitet och informationssäkerhet. År 2024 utvecklades bland annat Vetenskapsbokhandelns nätbutik och bakgrundssystemen i anslutning till den, Vetenskapernas hus nya webbplats och lokalbokningskalender samt intranätet.

IT-enheten började under året i högre grad än tidigare utnyttja artificiell intelligens i applikationsutvecklingen.

INFORMATIONSSÄKERHETEN HAR BLIVIT CENTRAL

Ökningen av antalet nätattacker som observerats globalt har också syns i VSD:s system. Antalet attacker har ökat betydligt.

Nätattacker har inneburit att IT-enheten fått mer övervakningsarbete och arbete för att bekämpa attacker. Även behovet av utbildning i informationssäkerhet för hela personalen har blivit ännu mer framträdande.

ÅRET FÖR DELEGATIONERNA I ANSLUTNING TILL VSD

DELEGATIONEN FÖR INFORMATIONSSPRIDNING

Delegationen för informationsspridning (TJNK) främjar användningen av tillförlitlig forskningsinformation i samhället, stöder yttrande- och uttrycksfriheten samt stärker medborgarnas förtroende för och delaktighet i vetenskapen. TJNK är ett sakkunnigorgan inom vetenskapsförvaltningen som lyder under undervisnings- och kulturministeriet och är oberoende i sitt beslutsfattande.

Delegationen består av 11 medlemmar som utses av undervisnings- och kulturministeriet. Ordförande under perioden 1.6.2021–31.12.2024 var professor **Esa Väliverronen** från Helsingfors universitet och vice ordförande var verkställande direktör **Liisa Suvikumpu** från Stiftelser och fonder rf. Medlemmarna representerar områden inom vetenskap, konst och informationsförmedling och väljs utifrån sin sakkunskap.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar årligen statspriser för informationsspridning på förslag av TJNK. Priserna är Finlands högsta utmärkelse för förtjänstfull informationsspridning. De belö-

nade 2024 lyfte fram ämnen som hamnat i skymundan, skakade om attityder och förde fram internationella synpunkter för den finländska allmänheten. Forsknings- och kulturminister **Sari Multala** delade ut åtta priser den 4 juni 2024.

Ansökningstrycket på stipendier för informationsspridning har inte lättat. Finansiering söktes för sammanlagt över 7,5 miljoner euro, medan 440 000 euro beviljades. TJNK delade ut stipendier för informationsspridning till 40 projekt, av vilka 30 var faktaböcker. Antalet ansökningar som bedömdes var 575. Stipendierna delades ut på basis av en jämförelse och helhetsbedömning.

Enligt TJNK:s utredningar är stipendierna för informationsspridning en effektiv, nödvändig och uppskattad finansieringsform för publicering av facklitteratur och annan informationsspridning. Till multiplikatoreffekterna hör att författarna ökar sina tekniska och innehållsmässiga färdigheter, att författarna bildar nätverk samt annan aktivitet som uppstått i det stipendiefinansierade arbetet.

Mottagarna av statspriserna för informations-spridning 2024 samt forsknings- och kultur-minister Sari Multala. Bild: Usva Torkki

TJNK påverkar utvecklingen av informationsspridningen genom initiativ, ställningstaganden, utlåtanden och evenemang. År 2024 stödde TJNK forskarnas och experternas yttrandefrihet samt utarbetade etiska anvisningar för informationsspridning. Våren 2025 publiceras en rekommendation för att trygga forskarnas och de sakkunnigas yttrandefrihet.

En närmare översikt över TJNK:s verksamhet och året 2024 finns på TJNK:s webbplats www.tjnk.fi.

FORSKNINGSETISKA DELEGATIONEN

Forskningsetiska delegationen (TENK) är undervisnings- och kulturministeriets sakkunnigorgan. Den främjar god vetenskaplig praxis (GVP), ger anvisningar och övervakar utredningsprocesserna för forskningsfusk samt samordnar den etiska förhandsbedömningen av forskning inom humanvetenskaper.

Under 2024 var professor emerita **Riitta Keiski** från Uleåborgs universitet ordförande för delegationen och direktör **Sirpa Thessler**

Forskningsetiska delegationens sekretariat deltog i generalförsamlingen för EU-projektet PREPARED i Amsterdam i maj 2024. I projektet utarbetas etiska anvisningar för forskning som bedrivs under kristider. Bild: Iddah Akinyi.

från Naturresursinstitutet vice ordförande. Dess sektion för etisk förhandsbedömning av forskning inom humanvetenskaper leddes av professor **Risto Turunen** från Östra Finlands universitet och sektionens vice ordförande var professor **Riitta Salmelin** från Aalto-universitetet.

Universiteten, yrkeshögskolorna och forskningsinstituten anmälde under året 27 nya GVP-processer till TENK, vilka hade

inletts för att utreda misstankar om GVP-kränkningar. TENK gav 22 utlåtanden om GVP-processerna och deras slutresultat. Under året tog TENK emot 23 nya begäran om GVP-utlåtanden. Dessutom gav TENK två utlåtanden med anknytning till verksamheten i de etiska kommittéerna för humanvetenskaper. I synnerhet internationella forskare kontaktade TENK:s sekretariat i stor utsträckning och ville ha mer information om Finlands etiska förhandsbedömning.

Den nya forskningsetiska barometern publicerades på finska, svenska och engelska. Enligt barometern är forskarnas kunskaper om forskningsetiska frågor på en god nivå i Finland, men forskarna behöver mer utbildning och diskussioner om forskningsetik, till exempel om upphovsmannaskap. TENK utbildar årligen stödpersoner i forskningsetik till forskningsorganisationerna och ordnar diskussionstillfällen om aktuella ämnen för forskare och branschexperter på finska och engelska.

TENK främjar god vetenskaplig praxis och förebygger vetenskapsfusk genom att ge anvisningar. År 2024 hade det gått 30 år sedan TENK:s första GVP-anvisning publicerades. Under året färdigställdes de etiska riktlinjerna för forskningen om samerna som utarbetats vid universiteten och genomförts i samarbete med TENK.

Under seminariet Etiikan påvä den 24 oktober 2024 skapades en aktuell översikt över de forskningsetiska anvisningarna som gäller Finland och en remissdebatt fördes om TENK:s nya projekt om etik inom artificiell intelligens i praktiken, som finansieras av undervisnings- och kulturministeriet. Vid seminariet publicerades också en förnyad version av anvisningen *The European Code of Conduct for Research Integrity* och Naturresursinstitutets forskningsetiska anvisningar.

Inom projektet Natur- och miljöforskningens etiska principer och förhandsbedömningssamarbete (LYTE) ordnades under året diskussionstillfällen om olika teman för forskare. Målet med projektet är att utarbeta nationella etiska principer och en modell för förhandsbedömning av forskning som gäller naturen och miljön.

I anslutning till den etiska förhandsbedömningen av forskning gjorde representanter för TENK en studieresa till Ottawa i Kanada. Under resan bekantade man sig också med forskning om urfolk och GVP-praxis. Dessutom deltog delegationens medlemmar och

sekretariat i världskongressen för forskningsetik som ordnades i Aten 2–5.6.2024.

TENK fortsatte samarbetet med det europeiska nätverket för forskningsetikbyråer ENRIO. TENK deltog i ENRIO:s arbetsgrupper för strategi, termer inom forskningsetik och humanvetenskap. TENK:s internationella samarbete var också i övrigt livligt, eftersom TENK fungerar som partner i två Horisont Europa-projekt: PREPARED och BEYOND.

BILAGA 1

VSD:S MEDLEMSSAMFUND 2024

Aerosolitutkimusseura
 Aikuskasvatuksen Tutkimusseura
 Akustinen Seura
 Alkoholi-, huume- ja rahapelitutkimuksen seura ry
 Alue- ja Ympäristötutkimuksen Seura
 Ammatillisen koulutuksen tutkimusseura OTTU
 Anatomici Fenniae ry
 Arkistoyhdistys – Arkivföreningen
 Aue-säätiö
 Bibliothecarii Medicinae Fenniae
 BirdLife Suomi
 Bysantin tutkimuksen seura
 Dendrologian Seura – Dendrologiska Sällskapet
 Diakonian tutkimuksen seura
 Donnerska institutet för religionshistorisk och kulturhistorisk forskning
 Edistyksellinen tiedeliitto
 Ekonomiska Samfundet i Finland r.f.
 Elintarviketieteiden Seura
 Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura ETMU
 Eurooppalaisen filosofian seura
 Eurooppaoikeuden yhdistys
 Finnish Bone Society
 Finska Kemistsamfundet – Suomen Kemistiseura

Finska Läkaresällskapet
 Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura
 Focus Localis ry
 Fysikaalisen farmasian yhdistys
 Fysikersamfundet i Finland – Suomen Fysikkojen seura r.f.
 Föreningen för nordisk filologi
 Geodesian ja fotogrammetrian seura
 Geofysiikan Seura
 Glossa – Keskiajan tutkimuksen seura
 Hallinnon Tutkimuksen Seura
 Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa
 – Helsingforstraktens Ornitologiska Föreningen Tringa
 Historiallinen Yhdistys
 Historian Ystävain Liitto
 Historiska föreningen
 Hoitotieteiden tutkimusseura (HTTS)
 Hoitotyön tutkimussäätiö
 Hymnologian ja liturgiikan seura ry
 Iberialais-amerikkalainen säätiö sr
 ICOMOSin Suomen osasto
 Ilmansuojeluyhdistys (FAPPS)
 Infektiotautien tutkimusyhdistys
 – Föreningen för infektionssjukdomsforskning
 Informaatiotutkimuksen yhdistys (ITY)

International Fiscal Association, Suomen osasto
 International Society for Orthodox Church Music (ISOCM), The
 Juridiska Föreningen i Finland
 Jyväskylän Historiallinen Yhdistys
 Kalevalaseura-säätiö
 Kansainvälisen Hallintotieteiden Instituutin Suomen osasto
 Kansainvälisen oikeustieteiden yhdistyksen Suomen osasto r.y.
 Kansainvälisten suhteiden tutkimuksen seura KATSE ry
 Karjalan teologinen seura
 Karl Marx -seura
 Kasvinsuojeluseura
 Kasvun ja vanhenemisen tutkijat
 Kauppätieteellinen yhdistys ry
 Kehitystutkimuksen seura
 Kemiaallisteknillinen Yhdistys – Kemisktekniska Föreningen
 Kirjallisuudentutkijain Seura
 Klassillis-filologinen yhdistys – Klassisk-filologiska föreningen
 Korkeakoulututkimuksen seura
 Kotikielen Seura
 Kulttuurihistorian seura
 Kulttuurintutkimuksen seura
 Kulttuuripolitiikan tutkimuksen seura ry
 Kulttuuriympäristötutkimuksen seura
 Kulutustutkimuksen Seura ry
 Kuntoutuksen tutkimus- ja kehittämisyhdistys, KUTKE ry
 Lapin tutkimusseura
 Lapsuudentutkimuksen seura
 Liikennesuunnittelun Seura
 Liikuntatieteellinen Seura
 Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys (LHLY)

Luonnonfilosofian seura ry – Sällskapet för naturfilosofi rf.
 Luther-Agricola-Seura
 Lääketieteellinen Radioisotooppiyhdistys
 – Finlands Medicinska Radioisotopförening
 Lääketieteellisen fysiikan ja tekniikan yhdistys (LFTY)
 Maaseudun uusi aika
 Maaseutuoikeuden Seura
 Matematiikan ja luonnontieteiden opetuksen tutkimusseura
 Media- ja viestintätieteellinen seura Mevi
 Mediakasvatusseura
 Meijeritieteellinen Seura
 Metsähistorian Seura
 Mikael Agricola -seura
 Nordenskiöld-samfundet i Finland
 Nuorisotutkimusseura
 Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys
 Oulun Historiaseura
 Opettajien ja tutkijoiden jaosto (V jaosto) /
 Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL
 Pohjois-Karjalan historiallinen yhdistys
 Pohjois-Suomen Historiallinen Yhdistys
 Pohjois-Suomen Maantieteellinen Seura
 Pohjoismaiden Maataloustutkijain Yhdistys, Suomen osasto
 Pohjoismaiden tie- ja liikennefoorumi (PTL), Suomen osasto
 Poliittisen talouden tutkimuksen seura
 Porthan-Seura
 Prologos ry
 Psykedeelitutkimusyhdistys ry
 Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistys
 Rajapinta ry – Digitaalisten yhteiskuntatieteiden yhdistys
 Rakennetun Ympäristön Tutkimuksen Seura ry

Rakennustaiteen Seura – Samfundet för byggnadskonst
 Rakennustietosäätiö RTS sr
 Rakenteiden Mekaniikan Seura
 Saksalainen kirjastoyhdistys – Tyska biblioteksföreningen
 Sidekudostutkijat
 Siirtolaisuusinstituutti
 Skepsis
 Societas biochemica, biophysica et microbiologica Fenniae
 Societas Gerontologica Fennica
 Societas pro Fauna et Flora Fennica
 Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojenkäsittely -yhdistys
 Sosiaalilääketieteen yhdistys
 Sosiaalipoliittinen yhdistys
 Sosiaalityön tutkimuksen seura
 Stiftelsen Ålands fredsinstitut sr
 Sukupuolentutkimuksen seura – Sällskapet för genusforskning (SUNS)
 Suomalainen Lakimiesyhdistys
 Suomalainen Lääkäriseura Duodecim
 Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura
 Suomalainen Tiedeakatemia
 Suomalais-Ugrilainen Seura
 Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
 Suomalaisen Kuolemantutkimuksen Seura ry
 Suomalaisten Kemistien Seura
 Suomen 1700-luvun tutkimuksen seura
 Suomen ainedidaktinen tutkimusseura
 Suomen Aivotutkimusseura
 Suomen Aktuaariyhdistys ry
 Suomen Antropologinen Seura
 Suomen arkeoastronominen seura ry

Suomen Arkeologinen Seura
 Suomen Arkkitehtiliitto – Finlands Arkitektförbund (SAFA)
 Suomen Arviointiyhdistys ry
 Suomen Ateenan-instituutin säätiö – Stiftelsen för Finlands Atheninstitut
 Suomen Atomiteknillinen Seura – Atomtekniska Sällskapet i Finland
 Suomen Automaatioseura
 Suomen avantgarden ja modernismin seura
 Suomen Betoniyhdistys
 Suomen Biologian Seura Vanamo
 Suomen Biostatistiikan Seura
 Suomen Egyptologinen Seura – Egyptologiska Sällskapet i Finland
 Suomen Eksegeettinen Seura
 Suomen Elokuvatutkimuksen Seura
 Suomen Eläinlääkäriliitto
 Suomen epidemiologian seura
 Suomen Estetiikan Seura
 Suomen etnologien yhdistys Ethnos ry
 Suomen Etnomusikologinen Seura
 Suomen Eurooppa-tutkimuksen seura ry
 Suomen Farmakologiyhdistys (SFY)
 Suomen farmaseuttinen yhdistys – Farmaceutiska föreningen i Finland
 Suomen filosofian ja fenomenologisen tutkimuksen seura SFFS
 – Societas philosophica et phaenomenologica Finlandiae
 Suomen Filosofinen Yhdistys – Filosofiska Föreningen i Finland
 Suomen ftoniikan seura
 Suomen Fysiologiyhdistys – Societas Physiologica Finlandiae
 Suomen Fyysikkoseura – Finlands Fysikerförening
 Suomen Geologinen Seura – Geologiska Sällskapet i Finland
 Suomen hahmontunnistustutkimuksen seura
 Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia

Suomen Heraldinen Seura – Heraldiska Sällskapet i Finland
 Suomen herpetologinen yhdistys
 Suomen Historiallinen Seura – Finska Historiska Samfundet
 Suomen Hyönteisseura ry
 Suomen Inversioseura
 Suomen Itämainen Seura – Finska Orientsällskapet
 Suomen kalliomekaniikkayhdistys ry
 Suomen Kansainvälisoikeudellinen Seura
 Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura
 Suomen Kardiologinen Seura – Kardiologiska Föreningen i Finland
 Suomen Kartografinen Seura
 Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura
 Suomen kasvatustieteellinen seura
 Suomen Kaupunkitutkimuksen Seura
 Suomen Keltologinen Seura – Finlands Keltologiska Sällskap (SFKS)
 Suomen keskiajan arkeologian seura
 – Sällskapet för medeltidsarkeologi i Finland
 Suomen Kielen Seura
 Suomen kielitieteellinen yhdistys
 Suomen Kiinteistöarviointiyhdistys ry
 Suomen kirjahistoriallinen seura
 Suomen kirkkohistoriallinen seura – Finska kyrkohistoriska samfundet
 Suomen Kliinisen Farmakologian Yhdistys
 Suomen Kliinisen Kemian Yhdistys
 Suomen koe-eläintieteen yhdistys FinLAS
 Suomen kognitiivisen kielentutkimuksen yhdistys FiCLA
 Suomen Kriminalistiyhdistys – Kriminalistföreningen i Finland
 Suomen kuntatekniikan yhdistys ry
 Suomen Lastenpsykiatriyhdistys
 Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry

Suomen Lihavuustutkijat ry
 Suomen luonnonsuojeluliitto
 Suomen Lähi-idän instituutin säätiö
 Suomen Lääketieteen Historian Seura
 Suomen Lääkintäoikeuden ja -etiikan Seura
 Suomen Maantieteellinen Seura – Geografiska Sällskapet i Finland
 Suomen Maaperätieteiden Seura
 Suomen Maataloustieteellinen Seura
 Suomen matemaattinen yhdistys
 Suomen matkailututkimuksen seura ry
 Suomen meriarkeologinen seura
 Suomen merihistoriallinen yhdistys – Sjöhistoriska föreningen i Finland
 Suomen Metsätieteellinen Seura
 Suomen Mineraloginen Seura
 Suomen Muinaismuistoyhdistys
 Suomen musiikkitieteellinen seura
 – Musikvetenskapliga sällskapet i Finland
 Suomen neurologinen yhdistys
 Suomen Nuorisopsykiatrinen yhdistys
 Suomen oikeusfilosofinen yhdistys SOFY
 Suomen Operaatiotutkimusseura
 Suomen Oppihistoriallinen Seura – Finlands Lärdomshistoriska Samfund
 Suomen Patologiyhdistys
 Suomen patristinen seura ry
 Suomen pelitutkimuksen seura ry
 Suomen Perhostutkijain Seura
 Suomen Psykoanalyttinen Yhdistys – Finska Psykoanalytiska Förening
 Suomen Psykologinen Seura
 Suomen Queer-tutkimuksen Seura
 Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL

Suomen rauhantutkimusyhdistys ry
 Suomen Ravitsemustieteen Yhdistys – Föreningen för Näringslära i Finland
 Suomen Sammalseura
 Suomen science fiction- ja fantasiatutkimuksen seura ry
 Suomen Semiotiikan Seura – Semiotiska Sällskapet i Finland rf.
 Suomen Sieniseura
 Suomen Slavistipiiri – Finlands Slavistkrets
 Suomen sosiaalipedagoginen seura
 Suomen Sotahistoriallinen Seura – Krigshistoriska Samfundet i Finland
 Suomen Sotahistorian Komissio – Militärhistoriska Kommissionen i Finland
 Suomen Sotatieteellinen Seura ry
 Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA
 Suomen Sukututkimusseura
 Suomen taidekasvatuksen tutkimusseura
 Suomen taloushistoriallinen yhdistys
 – Ekonomisk-historiska föreningen i Finland ry
 Suomen Tekoälyseura (STeS)
 Suomen Telelääketieteen ja e-Health seura (STeHS)
 Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys
 Suomen tiedetoimittajain liitto – Finlands vetenskapsredaktörers förbund
 Suomen tieteellinen kirjastoseura
 Suomen tieteen- ja teknologiantutkimuksen seura
 Suomen Tilastoseura
 Suomen Toksikologiyhdistys (STY)
 Suomen Tribologiayhdistys
 Suomen Työterveyslääkäriyhdistys
 Suomen Tähtitieteilijäseura
 Suomen Unitutkimusseura ry
 Suomen urheiluhistoriallinen seura ry
 Suomen Uskontotieteellinen Seura

Suomen valtiosääntöoikeudellinen seura ry
 Suomen Vammaistutkimuksen Seura
 Suomen Varhaiskasvatus ry
 Suomen Verenpaineyhdistys
 Suomen Vesiyhdistys ry
 Suomen Väestötieteen Yhdistys ry
 Suomen väriyhdistys ry (SVY)
 Suomen Yhdysvaltain tutkimuksen seura ry
 Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura (SYS)
 Suoseura ry
 Svenska litteratursällskapet i Finland
 Svenska skolhistoriska föreningen i Finland
 Svenska tekniska vetenskapsakademierna i Finland
 Säätiö Institutum Romanum Finlandiae
 – Stiftelsen Institutum Romanum Finlandiae
 Taidehistorian seura – Föreningen för konsthistoria
 Taloudellisen yhteistyön ja osuustoiminnan
 tutkimuksen seura Kooperatiivi
 Taloustieteellinen Yhdistys
 Tampereen Historiallinen Seura
 Teatterintutkimuksen seura – TeaTS
 Tekniikan akateemiset TEK
 Tekniikan Historian Seura THS ry
 Teknillisten Tieteiden Akatemia – Akademin för Tekniska Vetenskaper
 Tekniska Föreningen i Finland
 Teologinen Julkaisuseura
 Terveystaloustieteen Seura
 Tieteellinen hypnoosi – Vetenskaplig hypnos
 Tieteen tiedotus
 Tietojenkäsittelytieteen Seura
 Tulevaisuuden tutkimuksen seura

Turun Historiallinen Yhdistys
Turun korkeakoulujen yhteiskunnallis-taloudellinen tutkimusyhdistys
Tutkijaliitto ry
Työelämän tutkimusyhdistys
Työoikeudellinen Yhdistys ry
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura
Tähtitieteellinen yhdistys Ursa
Uskonnon, katsomuksen ja kasvatuksen tutkimusseura ry.
Uusfilologinen yhdistys – Nyfilologiska föreningen
Valtiotieteellinen yhdistys – Statsvetenskapliga föreningen
Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura
– Sällskapet för Rysslands- och Östeuropaforskning
Westermarck Society, The
Viipurin Suomalainen Kirjallisuusseura
Visaseura
Yhdyskuntasuunnittelun seura
Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seura
Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura ry
Ympäristötieteellinen Seura
Yva ry (Ympäristövaikutusten arviointi)

BILAGA 2

VSD:S PUBLIKATIONER 2024

PUBLIKATIONER

Syrjämäki, Sami: Tiedeyhteisö on itsensä tiukin kriitikko. Talous & Yhteiskunta. <https://labore.fi/t&y/tiedeyhteiso-on-itsensa-tiukin-kriitikko/>

Vallittu, Marjo; Rosti, Tomi; Lahdenperä, Hanna; Jauhiainen, Ilmari: Miten tuetaan opinnäytetöiden avaamista? Signum. <https://doi.org/10.25033/sig.148548>

Pölönen, Janne; Himanen, Laura; Hyrkkänen, Anna-Kaisa; Kallio, Miki; Koivisto, Elina; Lahdenperä, Hanna; Muhonen, Reetta; Niemi, Laura; Pietilä, Laura; Sipola, Tiina; Söderman, Mira: Researchers' views on diversity of career assessment criteria in Finland: a survey report. <https://zenodo.org/records/11612535>

Balboa, Luciana; Gadd, Elizabeth; Méndez, Eva; Pölönen, Janne; Stroobants, Karen; Tóth-Czifra, Erzsébet: The role of scientometrics in the pursuit of responsible research assessment. LSE Impact blog. <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2024/09/04/the-role-of-scientometrics-in-the-pursuit-of-responsible-research-assessment/>

Late, Elina; Guns, Raf; Pölönen, Janne; Stojanovski, Jadranka; Urbanc, Mimi; Ochsner, Michael: Beyond borders: Examining the role of national learned societies in the social sciences and humanities. Learned Publishing. <https://doi.org/10.1002/leap.1609>

Bowker, Lynne; Laakso, Mikael; Pölönen, Janne; Redhead, Claire: What can be done about scholarly communication's diversity problem? LSE Impact blog. <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2024/05/23/what-can-be-done-about-scholarly-communications-diversity-problem/>

Koivisto, Elina; Mäntylä, Elina: Are Open Science instructions targeted to ecologists and evolutionary biologists sufficient? A literature review of guidelines and journal data policies. Ecology and Evolution. <https://doi.org/10.1002/ece3.11698>

Rochambeau, M., Konach, T., Bernabe, R., Bentzen, H. B., Mocheche, L. K., Dash, K. C. K., Mbanya, V., Mezinska, S., Häberlein, L., Koivisto, E., Kavouras, P., Strecht, M., Hofmann, B. M., Simm, K., Eigi.Watkin, J., Le Gall, O., Jost, F., Baraas, R., Holm, S., & Lindemann, T.: ROSiE Field-specific Guidelines on Responsible Open Science. <https://zenodo.org/records/10849207>

Ikonen, Arto; Linna, Anna-Kaarina; Holopainen, Mika; Huovinen, Leena: Kotimaisten humanistista ja yhteiskuntatieteellistä tutkimusta julkaisevien julkaisusarjojen avoimuus. Informaatiotutkimus. <https://doi.org/10.23978/inf.138015>

ABSTRAKT OCH POSTERS

Pölönen, Janne; Auranen, Otto; Late, Elina: Comparing publication profiles of Finnish universities, state research institutes and universities of applied sciences. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13986215>

Karlsson, Jonni & Kallio, Miki: Developing a Beginner's Guide for Citizen Scientists. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14882558>

Kari, Marita: Avoimen tieteen kansalliset linjaukset: kehitystyö ja seuranta. <https://doi.org/10.23978/inf.148595>

**Vetenskapliga
samfundens delegation**

www.tsv.fi